

สรุปข่าวประจำวัน 1-7 เมษายน 2569

ส่งออกข้าวไปอิรักสะดวก ภาษีสหรัฐไม่นิ่งกระทบเป้าปีนี้

ตลาดตะวันออกกลางถือว่าเป็นตลาดข้าวสำคัญของไทย ซึ่งในแต่ละปีไทยส่งออกข้าวไปตะวันออกกลางเฉลี่ยอยู่ที่ 1.34 ล้านตัน หรือคิดเป็นมูลค่า 20,000 ล้านบาท โดยประเทศที่ไทยส่งออกข้าวไปเยอะสุด คือ อิรัก คิดเป็นสัดส่วน 75% แต่จากสถานการณ์ปัญหาสงครามที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของการปิดช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งทางเรือที่สำคัญ ไม่ใช่เฉพาะการขนส่งสินค้าไทย แต่รวมไปถึงสินค้าจากทั่วโลก และหากปัญหายังคงยืดเยื้อซึ่งเชื่อว่าจะมีผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก

ล่าสุดพบว่าการส่งออกข้าวไทยไปตลาดอิรักนั้นหยุดชะงัก จากช่วง 2 เดือนแรกปี 2569 ส่งออกได้ 9.2 หมื่นตัน ลดลงจากปีก่อน 52.58% หากปัญหาดังกล่าวยังไม่ถูกแก้ไขโดยเร็ว อาจจะมีผลกระทบต่อเป้าหมายการส่งออกข้าวไทยทั้งปี 2569 ที่ตั้งไว้ 7 ล้านตัน โดยมีโอกาสที่การส่งออกจะหายไปประมาณ 1 ล้านตัน จากยอดส่งออกไปตะวันออกกลาง ขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งทำตลาดข้าวไทยเพื่อให้คงเป้าหมายทั้งปีให้ได้

2 เดือนแรกได้แค่ล้านตัน

นางอารดา เพ็ญทอง อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศระบุว่า สถิติการส่งออกข้าวของไทยในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2569 ไทยสามารถส่งออกข้าวได้ประมาณ 1.153 ล้านตัน ลดลง 4.16% และมีมูลค่ากว่า 651 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 20,200 ล้านบาท ลดลง 15.45% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นผลจากปริมาณข้าวในตลาดโลกที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้การแข่งขันด้านราคามีความรุนแรงมากขึ้น รวมถึงนโยบายจำกัดการนำเข้าของประเทศผู้นำเข้าสำคัญ เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

สำหรับค่าเงินบาทที่ปัจจุบันแม้เริ่มอ่อนค่าลง แต่ยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างแข็งค่า เมื่อเทียบกับผู้ส่งออกรายอื่น ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันด้านราคาส่งออกของข้าวไทย ทั้งนี้ เมื่อดูการส่งออกข้าวชนิดต่างๆ เช่น ข้าวขาว ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวหอมไทย และข้าวเหนียว มีปริมาณส่งออกลดลง แต่ข้าวนึ่งกลับขยายตัวกว่า 40% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนถึงความต้องการที่เพิ่มขึ้นในตลาดแอฟริกา เพื่อเพิ่มความมั่นคงทางอาหารท่ามกลางความไม่แน่นอนของสถานการณ์ความตึงเครียดในภูมิภาคตะวันออกกลาง อีกทั้งไทยยังส่งออกข้าวไปตลาดสำคัญอย่าง แอฟริกาใต้ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดี ปัญหาการสู้รบระหว่างสหรัฐ กับอิสราเอล-อิหร่าน เป็นจุดยุทธศาสตร์ของเส้นทางเดินเรือสำคัญของโลก โดยเฉพาะบริเวณช่องแคบฮอร์มุซและทะเลแดง ซึ่งมีผลต่อการส่งออกข้าวไปยังตลาดสำคัญของไทย เช่น อิรัก และความตึงเครียดในภูมิภาคตะวันออกกลางนั้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนค่าขนส่ง ต้นทุนพลังงาน ราคาน้ำมัน ค่าระวางเรือ รวมถึงค่าประกันภัยให้ปรับสูงขึ้น มีผลต่อผู้นำเข้าบางส่วนชะลอการสั่งซื้อ ทั้งนี้ เพื่อลดความเสี่ยงต่อผลกระทบในการส่งออกข้าวไทย กรมยังคงเดินหน้าเปิดเกมรุกทั้งการรักษาตลาดหลัก ควบคู่กับการขยายตลาดศักยภาพใหม่ การผลักดันข้าวคุณภาพสูงและข้าวมูลค่าเพิ่ม

ขณะที่การส่งออกข้าวไทยไปตลาดสหรัฐในช่วง 2 เดือน ลดลงถึง 25.16% โดยส่งออกได้เพียง 116,000 ตัน เนื่องจากความไม่แน่นอนของภาษีสหรัฐ ทำให้คู่ค้าชะลอதுสถานการณ์ แต่เมื่อศาลสูงสุดสั่งให้การเก็บภาษีตอบ

ได้ 19% เป็นโมฆะ และกลับมาเก็บภาษีที่ 10% ทำให้คำสั่งซื้อน่าจะกลับมา แต่มาเกิดการสู้รบในตะวันออกกลาง
ซ้ำเติม จึงต้องรอดูว่าคำสั่งซื้อจากสหรัฐจะกลับมาหรือไม่ ประกอบกับหากสงครามตะวันออกกลางยังยืดเยื้อไปอีก
หลายเดือน อาจทำให้การส่งออกข้าวไทยในปีนี้อาจพลาดเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ 7 ล้านตัน แต่กรมจะพยายามช่วยเหลือ
ผู้ส่งออกหาเส้นทางส่งออกอื่น ๆ แทน แต่ยังไม่รู้จะคุ้มค่าหรือไม่

เร่งเจรจาเงินรับมอบข้าวจีทูจี

สำหรับการเจรจากับ COFCO รัฐบาลจีน กรมยังเดินหน้าเจรจาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การส่งมอบข้าวแบบ
รัฐต่อรัฐที่เหลือครบตามเป้าหมายจำนวน 500,000 ตัน ซึ่งล่าสุดกรมได้เจรจาข้าวจีทูจีให้เงิน ในล็อตแรก 4 หมื่นตัน
ขณะนี้ทางจีนทยอยส่งเรือมาขนส่งสินค้า ซึ่งกำหนดส่งครบในเดือนมีนาคม จากนั้นกลางเดือนเมษายนจะเพิ่มเจรจาจีทู
จีขายข้าวให้เงินอีก 5-6 หมื่นตัน ทั้งนี้ ต้องยอมรับว่าจากสถานการณ์ปัญหาในขณะนี้คือ ความกังวลเรื่องต้นทุนสูงขึ้น
ทุกด้าน แม้ราคาข้าวในประเทศยังทรงตัว วันนี้อัตราข้าวขาว 5% ไทยอยู่ที่ 360 เหรียญสหรัฐต่อตัน สูงกว่าเวียดนาม
อินเดีย และปากีสถานเล็กน้อย

พร้อมกันนี้ กรมจะพยายามสร้างโอกาสของตลาดข้าวไทยในตลาดและช่องทางอื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสใน
การกระจายตลาดรองรับผลผลิตข้าวไทยและลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาส่งออกตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป รวมทั้ง
สนับสนุนผู้ประกอบการค้าข้าวไทย โดยเชื่อมโยงตลาดให้พบปะเจรจาธุรกิจกับผู้นำเข้า และใช้โอกาสจากความ
ต้องการอาหารในตลาดโลก เพื่อผลักดันให้ข้าวไทยยังคงเป็นหนึ่งในสินค้าเกษตรหลักที่สร้างรายได้ให้ประเทศ
เกษตรกรผู้ปลูกข้าว และผู้เกี่ยวข้องในระบบอุตสาหกรรมข้าวไทย

เอกชนชี้เป้า 7 ล้านตันยังพอลุ้น

นายชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์สมาคมนักส่งออกข้าวไทย เปิดเผยกับ “ประชาชาติธุรกิจ” ว่า
ภาคส่งออกข้าวไทยเผชิญแรงกดดันจากสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง โดยเฉพาะตลาดหลักอย่าง
“อิรัก” ซึ่งเป็นผู้นำเข้าข้าวไทยรายใหญ่อีก 1 ล้านตันต่อปี ล่าสุดการขนส่งสินค้าต้องชะงัก หลังเส้นทางเดินเรือผ่าน
พื้นที่เสี่ยงไม่สามารถใช้งานได้ ส่งผลให้คำสั่งซื้อและการส่งมอบหยุดลงทันที โดยเฉพาะในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา

ซึ่งการส่งออกไปอิรักแทบหายไปจากระบบ สะท้อนผลกระทบโดยตรงจากสงครามต่อการค้าข้าวไทย หาก
สถานการณ์ยืดเยื้อ 3-4 เดือน จะกระทบปริมาณส่งออกอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากไทยส่งออกไปอิรักเฉลี่ยเดือนละ
80,000-90,000 ตัน การหยุดชะงักแต่ละเดือนเท่ากับสูญเสียยอดขายทันที และแม้สงครามจะยุติลงในช่วงครึ่งปีหลัง
ก็ไม่สามารถเร่งส่งออกเพื่อชดเชยได้เต็มที่ เนื่องจากข้อจำกัดด้านกำลังขนส่งและจังหวะการสั่งซื้อของผู้นำเข้า อีกทั้ง
ยังมีความเสี่ยงที่ผู้นำเข้าจะหันไปซื้อจากประเทศคู่แข่ง เช่น อินเดีย หรือปากีสถานแทน

อย่างไรก็ตาม ตลาดอื่นยังช่วยพยุงภาพรวมการส่งออก โดยเฉพาะมาเลเซียและฟิลิปปินส์ที่นำเข้าข้าวไทย
เพิ่มขึ้นในช่วงต้นปี จากปัญหาอุปทานของเวียดนามที่ยังไม่มีผลผลิตใหม่ออกสู่ตลาด ขณะที่แอฟริกาใต้ยังคงมีดี
มานดีในระดับคงที่ราว 900,000 ตันต่อปี แม้จะไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด แต่ก็ช่วยรักษาฐานการส่งออกของ
ไทยได้บางส่วน ทั้งนี้ ผู้ส่งออกยังคงคาดหวังว่าครึ่งปีหลังอาจมีแรงซื้อเพิ่มขึ้น หากสงครามคลี่คลายและหลายประเทศ
ต้องเร่งเติมสต็อกอาหาร ประกอบกับความเสี่ยงจากภาวะเอลนีโญที่อาจกระทบผลผลิตในหลายประเทศ

ขณะเดียวกันผู้ส่งออกยังเผชิญแรงกดดันจากความผันผวนของค่าเงินที่ผันผวน ส่งผลให้การตั้งราคาขาย
ทำได้ยาก เนื่องจากธุรกิจค้าข้าวมีอัตรากำไรต่ำเพียง 1-2% เท่านั้น ความผันผวนเพียงเล็กน้อยจึงกระทบต่อผล
ประกอบการทันที ทำให้ผู้ประกอบการจำนวนมากชะลอการทำสัญญาซื้อขายเพื่อลดความเสี่ยง ด้านต้นทุนโลจิสติกส์

สต็อกก็ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าระวางเรือเพิ่มขึ้นราว 10-20% พร้อมกับการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษ เช่น ค่าพลังงาน รวมถึงค่าตู้คอนเทนเนอร์ที่เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 2,000 เหรียญสหรัฐต่อตู้ ส่งผลให้ต้นทุนการส่งออกข้าวไทยสูงขึ้นในทุกเส้นทาง โดยเฉพาะตะวันออกกลางเท่านั้น แต่กระทบทั้งระบบการค้าระหว่างประเทศ

ในส่วนของตลาดสหรัฐซึ่งเป็นอีกตลาดสำคัญ พบว่าการส่งออกข้าวไทยลดลงราว 25% จากฐานเดิมประมาณ 800,000 ตันต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐชะลอตัว กำลังซื้อผู้บริโภคลดลง โดยเฉพาะสินค้าพรีเมียมอย่างข้าวหอมมะลิ อย่างไรก็ตาม ผู้ส่งออกยังประเมินว่าเป้าหมายส่งออกทั้งปีที่ 7 ล้านตัน ยังมีโอกาสทำได้ หากสถานการณ์คลี่คลายในช่วงครึ่งปีหลังและมีแรงหนุนจากตลาดอื่นเข้ามาทดแทน

ที่มา ประชาชาติธุรกิจออนไลน์

“ดูดซับข้าวเปลือก 1 ล้านตัน” สะเทือนตลาด แย่งซื้อ ต้นราคาพุ่ง

KEY POINTS

- กระทรวงพาณิชย์สั่งเดินหน้าโครงการดูดซับข้าวเปลือก 1 ล้านตันทั่วประเทศ เพื่อช่วยเหลือชาวนา โดยจะรับซื้อในราคาสูงกว่าตลาด 300 บาทต่อตัน
- เพียงแค่การประกาศนโยบายก็ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกปรับตัวสูงขึ้นทันที 300-500 บาทต่อตัน หลังจากราคาตกต่ำมานานกว่า 2 ปี
- โครงการจะดำเนินการผ่านองค์การคลังสินค้า (อคส.) โดยใช้กลไกโรงสีและสหกรณ์การเกษตรใน 5 จังหวัดนำร่องเป็นจุดรับซื้อผลผลิตข้าวนาปรัง

วันที่ 1 เมษายน 2569 นางศุภจี สุธรรมพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ สั่งการด่วนให้กรมการค้าภายในเร่งเครื่องโครงการดูดซับข้าวเปลือก ปีการผลิต 2569 ตั้งเป้าดูดซับปริมาณ 1 ล้านตันทั่วประเทศ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจากความผันผวนของต้นทุนการผลิตและราคาตกต่ำ ผ่านกลไกองค์การคลังสินค้า (อคส.) โดยจะมีการเปิดจุดรับซื้อผ่านโรงสีและสหกรณ์การเกษตรในราคาที่สูงกว่าตลาด 300 บาทต่อตัน นำร่อง 5 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ พิษณุโลก พระนครศรีอยุธยา กำแพงเพชร และสุโขทัย หวังดูดซับผลผลิตข้าวเปลือกนาปรังล็อตใหญ่ที่กำลังทะลักสู่ตลาดในช่วงนี้

ท่ามกลางแรงกดดันด้านราคา “ฐานเศรษฐกิจ” สัมภาษณ์พิเศษ “นายบรรจง ตั้งจิตวัฒนากุล” นายกสมาคมโรงสีข้าวไทย เพื่อประเมินทิศทางตลาดข้าว ผลสะท้อนต่อกลไกซื้อขาย และบทบาทโรงสีในกรมพุงราคาครั้งสำคัญนี้

ปลุกตลาดคืน “แคมเปญนโยบาย ราคาที่ขยับ”

นายบรรจง กล่าวว่า โดยปกติประเทศไทยจะมีการบริโภคข้าวและการส่งออกรวมกันคิดเป็นปริมาณข้าวเปลือก (ก่อนสีแปรรูปเป็นข้าวสาร) ประมาณ 29 ล้านตัน แต่ในปีนี้อัตราการนำเข้าความต้องการจะเหลือเพียงประมาณ 28 ล้านตันเท่านั้น ในขณะที่ผลผลิตข้าวเปลือกของไทยจะมีมากกว่า 34 ล้านตัน จึงทำให้มีส่วนเกินอยู่ในระบบถึง 20% เมื่อมีส่วนเกินมากขนาดนี้จึงส่งผลให้ราคาตกต่ำ ซึ่งในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาถือว่าราคาตกที่สุด โดยราคาข้าวตันกับราคาปลายข้าวกลายเป็นราคาเดียวกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ผิดปกติ

“แต่พอมีข่าวว่านโยบายนี้เริ่มขับเคลื่อนและจะเริ่มดำเนินการในอีกประมาณ 2-3 วันข้างหน้า แคนนโยบายจะออกมา ราคาข้าวสาร 5% ก็ขยับขึ้นทันทีตันละประมาณ 300-400 บาท จากเดิมราคา 10,600 บาท ก็ปรับขึ้นเป็น 11,000 บาท และราคาข้าวเปลือกก็ดีขึ้นตามไปด้วย”

นอกจากนโยบายรัฐแล้ว ยังมีเรื่องการนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่ทำได้ยากขึ้น เช่น ข้าวสาลีนำเข้าได้น้อยลง ข้าวโพดจากเมียนมาที่ติดปัญหาเรื่องน้ำมันแพง รวมถึงปัญหาเอนไซม์สำหรับการย่อยต่าง ๆ ในประเทศมีไม่เพียงพอ ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ราคาปลายข้าวพุ่งสูงขึ้นชัดเจนถึง 10,060 บาทต่อตัน

นายบรรจง กล่าวว่า ก่อนหน้านี้นั้นเคยบอกหลายครั้งแล้วว่า ถ้าเรานำเข้าส่วนผสมอาหารสัตว์ได้น้อยลง ราคาข้าวและปลายข้าวในประเทศก็จะวิ่งสูงขึ้น เนื่องจากปัญหาค่าระวางเรือ สงคราม และวิกฤตน้ำมันในประเทศเพื่อนบ้าน จะทำให้ราคาผลพลอยได้อย่างรำข้าว ปลายข้าว และข้าว 5% จะอยู่ในจุดที่ดีขึ้น หากราคารำข้าวและปลายข้าวขึ้นไปถึง 11 บาท จะส่งผลให้ชาวนาได้ราคาข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นทันที 500-600 บาทต่อตัน

ดันใช้วัตถุดิบไทย ผ่าวิกฤตโลก

อย่างไรก็ดีทางสมาคมรอจังหวะที่จะเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เพื่อขยายความเรื่องนี้ เนื่องจากมองว่าภาวะสงครามทำให้เราต้องให้ความสำคัญกับพืชผลที่ผลิตได้ในประเทศ และควรใช้วัตถุดิบในเมืองไทยให้มากที่สุด ซึ่งต้องไปสำรวจว่ามีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านหรือผ่านข้อตกลง FTA และ WTO มากเกินไปหรือไม่ และจะใช้มาตรการปกป้อง (Safeguard) อย่างไร

“แม้สงครามจะมีด้านที่เลวร้าย แต่เกษตรกรที่เดือดร้อนจากราคาข้าวต่ำมานานก็มีโอกาสได้ลืมตาอ้าปากบ้าง โดยเฉพาะชาวนาในรอบนี้ที่ต้องเผชิญกับค่าน้ำมันและค่าใช้จ่ายที่แพงขึ้น ซึ่งในขณะนี้ทางเจ้าของโครงการกำลังพิจารณาว่าจังหวัดไหนที่มีความต้องการและพร้อมก่อนก็เริ่มเลย ในจุดเริ่มต้นต้องการให้เกิดความลื่นไหลและไม่ต้องการให้เกิดความหวาดระแวง เพราะในอดีตเคยมีเรื่องเก่าๆ ที่ค้างคาใจอยู่”

นายบรรจง กล่าวว่าทางสมาคมโรงสีขอยืนยันว่าเรื่องในอดีต เช่น ปัญหาการระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (จีทูจี) นั้น โรงสีไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง อยากให้เรื่องเก่า ๆ เมื่อ 10 กว่าปีก่อนจบลงเร็วๆ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจว่าโรงสีคือฟันเฟืองสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการรับซื้อข้าวจากชาวนามาแปรรูปเพื่อส่งออก ทุกวันนี้ชาวนา 18 ล้านคนมีรายได้รวม 300,000 ล้านบาท ตกคนละหมื่นกว่าบาทต่อปี ซึ่งถือว่าอยู่ยาก ส่วนโรงสีเองก็ได้ค่าสีข้าวเพียงตันละ 400-500 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วเหลือกำไร (Margin) บางมาก ดังนั้นนโยบายที่ออกมาต้องช่วยชาวนาได้จริง และการดูดซับข้าว 1 ล้านตันนี้จะช่วยเกษตรกรได้ในระดับหนึ่ง

ใช้เงินโรงสีเดินระบบ-จี้รัฐโอนตรงชาวนา

ในระยะแรก โครงการกำหนดให้โรงสีรับซื้อในพื้นที่ ไม่เปิดให้ซื้อข้ามเขต แต่ยังมียืดหยุ่นให้ชาวนาเลือกขายตามความสะดวก โดยต้องมีใบรับรองเกษตรกรเพื่อรักษาสีทธิของตนเอง ซึ่งโครงการนี้ยืนยันความโปร่งใส ด้วยการกำกับดูแลจาก อคส. และหน่วยงานรัฐที่สำคัญ โรงสีใช้เงินทุนของตัวเองในการรับซื้อ ไม่ใช่เงินกู้จากรัฐบาล ขณะที่รัฐเตรียมสนับสนุนเงินช่วยเหลือเกษตรกรตันละ 300 บาท และค่าบริหารจัดการให้โรงสีอีก 200 บาท ใช้งบรวมเพียงไม่กี่ร้อยล้านบาท

อย่างไรก็ตาม สมาคมเสนอให้รัฐ “โอนเงิน 300 บาทตรงถึงชาวนา” เพื่อลดข้อครหา และปล่อยให้การซื้อขายเป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งในขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงข้อกำหนดในสัญญาเพื่อให้การทำงานราบรื่นและไม่เกิดปัญหาทางสังคมในอนาคต

“นี่คือโครงการนำร่องที่ต้องแข่งกับเวลา ภายใน 3-4 เดือนก่อนผลผลิตจะออกมาหมด หากล่าช้าชาวนาจะเสียโอกาส แต่สัญญาวันนี้ชัดเจนแล้วราคาข้าวขยับขึ้น 300-500 บาทต่อตัน ทำให้ราคาข้าวเปลือกเจ้า ณ วันที่ 1 เม.ษ. 2569 ราคาเฉลี่ย 7,200-7,700 บาทต่อตัน เป็นกลิ่นไอของขาขึ้นที่หายไถ่ไปนานกว่า 2 ปี” นายบรรจง กล่าวที่มา **ฐานเศรษฐกิจ**

ในประเทศผู้ผลิตสำคัญ เช่น อินเดีย จีน และประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วงจรการเพาะปลูกโดยรวมยังคงเป็นไปตามฤดูกาล โดยได้รับแรงสนับสนุนจากปริมาณน้ำที่เพียงพอและรูปแบบการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวตามปกติ ปัจจุบันอินเดียอยู่ในช่วงเก็บเกี่ยวข้าวฤดูราบี (Rabi) หรือฤดูรอง ภายใต้สภาพอากาศที่มีเสถียรภาพ ขณะที่จีนได้เริ่มต้นการเพาะปลูกในฤดูกาลต้นปีแล้ว

สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia) โดยรวม รวมถึงอินโดนีเซีย แนวโน้มการผลิตข้าวยังคงอยู่ในทิศทางที่ดี จากปริมาณฝนที่เอื้ออำนวยและการขยายพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มผลผลิตที่แข็งแกร่งในระยะสั้น

อย่างไรก็ตาม รายงานได้ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงเฉพาะพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพด้านอุปทาน โดยในศรีลังกา ปริมาณฝนที่มากเกินไป น้ำท่วม และความเสียหายจากพายุไซโคลน คาดว่าจะส่งผลให้ผลผลิตข้าวลดลง ขณะที่บางพื้นที่ในกัมพูชา รวมถึงภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก (West Africa) และแอฟริกาตะวันออก (East Africa) กำลังเผชิญกับความผันผวนของสภาพอากาศ อาทิ ฝนที่ไม่สม่ำเสมอและภาวะแห้งแล้ง ซึ่งอาจกระทบต่อผลผลิต

ในภูมิภาคที่ประสบปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะในแอฟริกาตอนใต้ของทะเลทรายซาฮารา (Sub-Saharan Africa) แนวโน้มการผลิตข้าวยังคงมีความไม่แน่นอน เนื่องจากการกระจายตัวของฝนที่ไม่สม่ำเสมอ และความท้าทายด้านสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง ขณะที่อัฟกานิสถาน (Afghanistan) ก็เผชิญข้อจำกัดจากการขาดแคลนน้ำ แม้ว่าจะมีบทบาทต่ออุปทานข้าวโลกในระดับจำกัดก็ตาม

ในมุมมองของตลาดโลก อุปทานข้าวในระยะสั้นยังคงอยู่ในระดับเพียงพอ โดยไม่พบความเสี่ยงด้านการผลิตในวงกว้างจากประเทศผู้ส่งออกหลัก รายงานของ Agricultural Market Information System (AMIS) ย้ำว่าสถานการณ์ในประเทศผู้ส่งออกสำคัญยังคงมีเสถียรภาพ สนับสนุนการมีอยู่ของสินค้าในตลาดระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดี แนวโน้มสภาพภูมิอากาศในระยะข้างหน้าเพิ่มระดับความไม่แน่นอน โดยการเปลี่ยนผ่านจากปรากฏการณ์ลานีญา (La Niña) ไปสู่ภาวะเป็นกลาง และความเป็นไปได้สูงของการเกิดเอลนีโญ (El Niño) ภายในช่วงกลางปี 2026 อาจเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการผลิตข้าวในช่วงปลายปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เนื่องจากเอลนีโญมักสัมพันธ์กับสภาพอากาศที่แห้งแล้งในบางพื้นที่ของเอเชีย ซึ่งอาจกระทบต่อการเพาะปลูกและผลผลิตข้าวฤดูหลัก (Kharif) หากความรุนแรงเพิ่มขึ้น

โดยสรุป แม้ว่าสถานการณ์การผลิตข้าวในปัจจุบันยังคงมีเสถียรภาพและสนับสนุนอุปทานในตลาดโลก แต่แนวโน้มในระยะถัดไปยังคงมีความไม่แน่นอนจากความเสี่ยงด้านภูมิอากาศที่กำลังก่อตัว โดยประเด็นสำคัญที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดคือพัฒนาการของปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Niño) และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภูมิภาคผู้ปลูกข้าวหลักในเอเชีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างอุปทานข้าวของโลก

ที่มา *Oryza.com*

รายงานอัปเดตราคาข้าวของ FAO – เมษายน 2569 : ราคาข้าวโลกอ่อนตัวต่อเนื่องจากอุปทานเพิ่มและปัจจัยภูมิรัฐศาสตร์

รายงานอัปเดตราคาข้าวประจำเดือนเมษายน 2026 ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization (FAO)) ชี้ให้เห็นว่า ราคาข้าวในตลาดโลกยังคงมีแนวโน้มอ่อนตัวลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากทั้งความปั่นป่วนในตลาดและภาวะอุปทานที่ปรับตัวดีขึ้น

ดัชนีราคาข้าวรวมของ FAO (FAO All Rice Price Index: FARPI) ปรับลดลงร้อยละ 3.0 ในเดือนมีนาคม 2026 มาอยู่ที่ระดับ 100.1 จุด และลดลงร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การปรับลดดังกล่าวเกิดขึ้นในทุกกลุ่มข้าวหลัก ได้แก่ ข้าวอินดิกา (Indica) ข้าวหอม (Aromatic) ข้าวจาโปนิกา (Japonica) และข้าวเหนียว (Glutinous) สะท้อนถึงภาวะอ่อนแอโดยรวมของตลาดข้าวระหว่างประเทศ

หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของตลาด คือความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกไกล (Near East) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเส้นทางการค้าไปยังกลุ่มประเทศอ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf) ซึ่งเป็นปลายทางสำคัญคิดเป็นประมาณร้อยละ 11 ของการนำเข้าข้าวทั่วโลก ความขัดแย้งดังกล่าวก่อให้เกิดความล่าช้าในการขนส่ง การเปลี่ยนเส้นทางสินค้า ต้นทุนค่าระวางและค่าประกันภัยที่สูงขึ้น ตลอดจนการชะลอตัวของคำสั่งซื้อใหม่ ส่งผลให้กิจกรรมการค้าซบเซาลง โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศผู้ส่งออกในเอเชีย เช่น อินเดีย ไทย และเวียดนาม ขณะเดียวกัน การอ่อนค่าของสกุลเงินเมื่อเทียบกับดอลลาร์สหรัฐ (US Dollar) ในประเทศเหล่านี้ยังเป็นแรงกดดันเพิ่มเติมต่อราคาส่งออก

ปัจจัยด้านฤดูกาลยังมีบทบาทสำคัญ โดยประเทศผู้ผลิตในเอเชียหลายแห่งอยู่ในช่วงเก็บเกี่ยวหรือกำลังจะเข้าสู่ฤดูเก็บเกี่ยว ส่งผลให้อุปทานในตลาดเพิ่มขึ้น และกดดันราคาลง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนปัจจัยการผลิตและโลจิสติกส์ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น ได้ช่วยชะลอแรงกดดันขาลงบางส่วนผ่านต้นทุนการแปรรูปและการขนส่งที่สูงขึ้น

ในทางตรงกันข้าม สถานการณ์ตลาดในภูมิภาคทวีปอเมริกา (Americas) มีความแข็งแกร่งมากกว่า โดยราคาข้าวในสหรัฐอเมริกา ทรงตัวจากความต้องการที่สม่ำเสมอ โดยเฉพาะข้าวพันธุ์ Calrose ที่ยังคงเป็นที่ต้องการในตลาดตะวันออกไกล (Far East) ขณะที่ประเทศอย่างบราซิล และอุรุกวัย มีการปรับขึ้นของราคาเป็นครั้งแรกในรอบกว่าหนึ่งปี จากข้อจำกัดด้านการจำหน่ายของเกษตรกร ความต้องการส่งออกที่แข็งแกร่ง และความกังวลเกี่ยวกับต้นทุนน้ำมันดีเซลที่เพิ่มขึ้นในช่วงการเก็บเกี่ยว

ข้อมูลราคาที่ปรากฏในรายงานยังระบุว่า ผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ส่วนใหญ่มีการปรับลดราคาส่งออกทั้งในรายเดือนและรายปี โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชีย อาทิ ไทย อินเดีย ปากีสถาน และเวียดนาม ซึ่งสะท้อนถึงภาวะอุปทานส่วนเกินและอุปสงค์ที่ชะลอตัว ขณะที่ผู้ส่งออกบางประเทศในอเมริกาได้สามารถปรับราคาขึ้นได้เล็กน้อยสวนทางแนวโน้ม

โดยสรุป รายงานชี้ให้เห็นว่า ตลาดข้าวโลกในช่วงต้นปี 2026 มีลักษณะสำคัญคือ อุปสงค์ที่อ่อนแอ ความไม่แน่นอนจากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์ และอุปทานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้ราคาข้าวในตลาดโลกเผชิญแรงกดดันขาลงอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปัจจัยด้านต้นทุนและความตึงเครียดระหว่างประเทศจะเพิ่มความไม่แน่นอน แต่การเข้าสู่ฤดูผลผลิตใหม่และการชะลอตัวของการซื้อยังคงเป็นแรงกดดันหลักต่อระดับราคาในตลาดระหว่างประเทศ

ที่มา *Oryza.com*

ประมาณการข้าวโลกของ FAO: อุปทานยังอยู่ในระดับเพียงพอ โครงสร้างตลาดมีเสถียรภาพ

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization (FAO)) ได้เผยแพร่รายงานภาวะอุปสงค์และอุปทานธัญพืชโลก (Cereal Supply and Demand Brief) ฉบับล่าสุดประจำเดือนมีนาคม 2026 ซึ่งนำเสนอการวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดธัญพืชโลก รวมถึงข้าวอย่างเป็นปัจจุบัน

รายงานระบุว่า ตลาดข้าวโลกในปีการผลิต 2025/26 มีแนวโน้มคงอยู่ในภาวะอุปทานเพียงพอและมีเสถียรภาพเชิงโครงสร้าง โดยคาดว่าปริมาณการผลิตจะทำสถิติสูงสุดใหม่ที่ 563.3 ล้านตัน สะท้อนแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายฤดูกาลที่ผ่านมา ปัจจัยสนับสนุนหลักมาจากสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย ผลผลิตต่อไร่ที่ปรับตัวดีขึ้น และการรักษาระดับพื้นที่เพาะปลูกในประเทศผู้ผลิตหลักของเอเชีย ด้วยเหตุนี้ อุปทานข้าวโลกทั้งหมดในปี 2025/26 จึงคาดว่าจะอยู่ที่ 773.6 ล้านตัน ซึ่งเพียงพอต่อความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น

ในด้านอุปสงค์ การใช้ข้าวทั่วโลกในปี 2025/26 คาดว่าจะอยู่ที่ 555.5 ล้านตัน โดยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการบริโภคที่ทรงตัวในภูมิภาคสำคัญ เช่น เอเชีย (Asia) และแอฟริกา (Africa) อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตของอุปสงค์ยังคงต่ำกว่าอุปทาน ส่งผลให้สมดุลของตลาดมีความผ่อนคลายมากขึ้น ขณะเดียวกัน การค้าข้าวระหว่างประเทศในปี 2025/26 คาดว่าจะปรับลดลงเล็กน้อยอยู่ที่ 60.0 ล้านตัน สะท้อนถึงความต้องการนำเข้าที่อ่อนตัวลงในบางประเทศ และความเพียงพอของอุปทานภายในประเทศในบางพื้นที่

ประเด็นสำคัญของแนวโน้มปัจจุบันคือ การสะสมสต็อกข้าวโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าจะอยู่ที่ 219.3 ล้านตัน ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดระดับหนึ่งในประวัติศาสตร์ การเพิ่มขึ้นของสต็อกดังกล่าวช่วยเสริมความมั่นคงด้านอาหารของโลก และลดความเปราะบางต่อความผันผวนด้านอุปทาน

ทั้งนี้ อัตราส่วนสต็อกต่อการใช้ (stock-to-use ratio) ของข้าวโลกอยู่ที่ประมาณร้อยละ 39 ซึ่งสะท้อนถึงระดับกันชน (buffer) ของตลาดที่แข็งแกร่ง ขณะที่ประเทศผู้ส่งออกหลักก็มีสถานะสต็อกที่ดีขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมการค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น

โดยสรุป ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ตลาดข้าวโลกกำลังเข้าสู่ภาวะผ่อนคลายมากขึ้น โดยมีลักษณะเด่นคือการผลิตที่แข็งแกร่ง อุปทานที่เพียงพอ และระดับสต็อกที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มจะทำให้ราคาข้าวในตลาดโลกทรงตัวหรือเผชิญแรงกดดันขาลงในระดับจำกัด เว้นแต่จะมีปัจจัยไม่คาดคิด เช่น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศหรือการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย

ภาวะสมดุลในปัจจุบันจึงสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากสถานการณ์ตึงตัวในช่วงปีก่อนหน้า ไปสู่โครงสร้างอุปทานข้าวโลกที่มีความยืดหยุ่นและมั่นคงมากยิ่งขึ้นในระยะถัดไป

ที่มา Oryza.com

ราคาธัญพืชและน้ำมันพืชปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ความตึงเครียดสงครามอิหร่าน (Iran) กระตุ้นวิกฤตพลังงาน

ตามรายงานของสำนักข่าว Bloomberg ตลาดธัญพืชและน้ำมันพืชทั่วโลกกำลังปรับตัวสูงขึ้น ท่ามกลางความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ที่รุนแรงขึ้น หลัง Donald Trump ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ออกมาให้คำเตือนถึงความเป็นไปได้ในการยกระดับการดำเนินมาตรการทางทหารต่ออิหร่าน ซึ่งการคาดการณ์เกี่ยวกับความขัดแย้งที่ยาวนานขึ้นได้ลดความหวังในการแก้ไขสถานการณ์ในระยะสั้น และส่งผลกระทบต่อทั้งตลาดพลังงานและตลาดสินค้าเกษตร

สัญญาซื้อขายล่วงหน้าข้าวสาลีในซิกาโกปรับตัวสูงขึ้นถึง 1.7% ข้าวโพดและถั่วเหลืองก็ปรับตัวสูงขึ้นเช่นกัน การปรับตัวขึ้นนี้สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับราคาพลังงานที่เพิ่มขึ้น โดยราคาน้ำมันดิบเบรนท์ (Brent crude) เคลื่อนไหวใกล้ 109 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ขณะที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้าดีเซลยุโรป (European diesel futures) ปรับตัวสูงเกิน 200 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2022 น้ำมันถั่วเหลืองซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับไบโอดีเซล ก็ปรับตัวสูงขึ้นท่ามกลางความคาดหวังว่าความต้องการจะเพิ่มขึ้นจากต้นทุนเชื้อเพลิงฟอสซิลที่สูงขึ้น

ความขัดแย้งที่ดำเนินอยู่ได้สร้างความปั่นป่วนอย่างมากต่อห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะเส้นทางช่องแคบฮอร์มุซ ซึ่งเป็นเส้นทางสำคัญสำหรับการขนส่งน้ำมันโลกเกือบหนึ่งในห้า และยังมีสัดส่วนสำคัญของการค้าปุ๋ย และยังไม่มีความชัดเจนในการเปิดเส้นทางดังกล่าว ความไม่แน่นอนจึงยังคงกดดันตลาดอย่างต่อเนื่อง

นักวิเคราะห์ระบุว่า วิกฤตด้านพลังงานนี้ส่งผลโดยตรงต่อราคาสินค้าเกษตร เพิ่มต้นทุนการผลิตและการขนส่ง ปัจจัยนี้สร้างความกังวลเป็นพิเศษต่อระบบอาหารโลกที่กำลังเผชิญแรงกดดันทั้งจากสภาพภูมิอากาศและปัญหาอุปทาน

ในคำปราศรัยล่าสุด Donald Trump ระบุว่าภารกิจเพิ่มเติมของสหรัฐฯ ต่ออิหร่านอาจเกิดขึ้นภายในไม่กี่สัปดาห์ พร้อมกับให้สัญญาว่าความขัดแย้งอาจใกล้จบ แต่ความขาดแผนทางการทูตหรือการจัดการด้านลอจิสติกส์ที่ชัดเจน ทำให้นักลงทุนวิตกกังวล ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรปรับตัวสูงขึ้น

ขณะที่ผู้เข้าร่วมตลาดยังคงระมัดระวัง เนื่องจากสงครามเข้าสู่เดือนที่สอง และมีความกังวลว่าความปั่นป่วนที่ยืดเยื้อด้านอุปทานพลังงานและปุ๋ยอาจคงแรงกดดันต่อราคาสินค้าอาหารโลกในระดับสูงต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคุกคามอุปทานข้าวโลก ขณะที่เกษตรกรพิจารณาหยุดการปลูกข้าว

รายงานของสำนักข่าว Bloomberg รายงานโดยอ้างอิงจากงานวิจัยล่าสุดของ Mars, Incorporated ร่วมกับ 60 Decibels ว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำลังผลักดันให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหลายรายถอนตัวจากการเพาะปลูก ส่งผลให้เกิดความกังวลอย่างรุนแรงต่อความมั่นคงทางอาหารโลกในอนาคต

ข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักของประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก ตามที่องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติเน้นย้ำ กำลังเผชิญความท้าทายด้านการผลิตที่เพิ่มขึ้น หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้ว โดยเฉพาะอุทกภัย ทำให้ผลผลิตข้าวโลกลดลงเฉลี่ยราว 4.3% ต่อปีนับตั้งแต่ปี 1980 ซึ่งเท่ากับการสูญเสียข้าวประมาณ 18 ล้านตันต่อปี หรือคิดเป็นปริมาณราว 20 เท่าของการบริโภคข้าวประจำปีของสหราชอาณาจักร

งานวิจัยนี้ถือเป็นการสำรวจในปี 2024 ซึ่งครอบคลุมเกษตรกรผู้ปลูกข้าว 1,613 รายใน อินเดีย ปากีสถาน และ ประเทศไทย ผลการสำรวจสะท้อนความกังวลที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้ผลิต โดยประมาณ 70% ของเกษตรกรอินเดีย และ 63% ของเกษตรกรปากีสถานรายงานว่าสภาพการเกษตรในปัจจุบันไม่ยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป ความคิดเห็นนี้บ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ลดการปลูกข้าว โดยเฉพาะในประเทศผู้ส่งออกหลัก

ผลกระทบมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยอินเดียเพียงประเทศเดียวคิดเป็นเกือบ 40% ของการส่งออกข้าวโลก ขณะที่ปากีสถานมีส่วนราว 8% การลดลงของผลผลิตจากประเทศเหล่านี้อาจทำให้อุปทานข้าวโลกตึงตัว และสร้างความผันผวนของราคา

งานวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างความตระหนักของผู้บริโภคกับความเป็นจริงทางการเกษตร ในสหราชอาณาจักรสำนักงานตลอดห่วงโซ่มูลค่า Mars, Incorporated ได้กำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งส่งเสริมการเกษตรที่คำนึงถึงสภาพภูมิอากาศ (climate-smart agriculture) ผ่านเงินอุดหนุน ทุนสนับสนุน และบริการขยายผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ บริษัทยังลงทุนในด้านการฝึกอบรมเกษตรกร โครงสร้างพื้นฐาน และความร่วมมือกับรัฐบาลและองค์กรไม่แสวงผลกำไร

ผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ความมั่นคงของอุปทานข้าวโลกในอนาคตขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของเกษตรกร นโยบายภาครัฐ และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ที่มา *Oryza.com*

วิกฤตภัยเพิ่มความเสี่ยงต่อการผลิตข้าวโลกในปี 2026

รายงานของสำนักข่าว Bloomberg ระบุว่า ความปั่นป่วนในตลาดปุ๋ยโลกซึ่งมีสาเหตุหลักจากความขัดแย้งทางทหารที่ดำเนินอยู่ในอิหร่าน กำลังก่อให้เกิดความเสี่ยงสำคัญต่อการผลิตข้าวทั่วโลกในปี 2026 เนื่องจากต้นทุนปัจจัยการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้นและภาวะขาดแคลนอุปทาน ส่งผลให้เกษตรกรต้องทบทวนกลยุทธ์การใช้ธาตุอาหารพืชอย่างมีนัยสำคัญ

ความขัดแย้งดังกล่าวได้จำกัดอุปทานปุ๋ยที่สำคัญในตลาดโลกอย่างรุนแรง โดยเฉพาะปุ๋ยไนโตรเจน เช่น ยูเรีย (urea) ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเพาะปลูกข้าว เมื่อพิจารณาว่าการค้าปุ๋ยไนโตรเจนของโลกเกือบหนึ่งในสามได้รับผลกระทบ ประกอบกับภาวะขาดแคลนก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต ส่งผลให้ราคาปุ๋ยปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก และอยู่ในระดับที่เกษตรกรเข้าถึงได้ยากมากขึ้น

ข้าวซึ่งเป็นพืชที่ต้องการไนโตรเจนในปริมาณสูง จึงมีความเปราะบางต่อแรงกระแทกด้านอุปทานดังกล่าวเป็นพิเศษ แตกต่างจากปุ๋ยโพแทช (potash) ที่เกษตรกรสามารถลดหรือชะลอการใช้ได้ การใช้ปุ๋ยไนโตรเจนถือเป็นปัจจัยจำเป็นต่อการรักษาระดับผลผลิต ด้วยเหตุนี้ เกษตรกรจึงต้องเผชิญทางเลือกที่ยากลำบากระหว่างการแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น หรือการยอมรับความเสี่ยงต่อการลดลงของผลผลิต

ในขณะเดียวกัน ปุ๋ยฟอสเฟตซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการปลูกข้าว ก็เผชิญแรงกดดันจากอุปทานโลกที่ตึงตัว และต้นทุนวัตถุดิบ เช่น กำมะถันที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยตลาดฟอสเฟตโลกถูกประเมินว่ามีภาวะขาดแคลนอุปทานอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่มาตรการจำกัดการส่งออกจากผู้ผลิตรายใหญ่ เช่น จีน ยิ่งทำให้ปริมาณในตลาดลดลง

อินเดีย ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศผู้ผลิตข้าวและผู้บริโภคปุ๋ยรายใหญ่ของโลก ได้เริ่มตอบสนองต่อวิกฤตดังกล่าวแล้ว โดยเร่งเจรจาจัดทำข้อตกลงจัดซื้อโดยตรงกับหลายประเทศ เพื่อประกันความมั่นคงด้านอุปทานของยูเรียและไดแอมโมเนียมฟอสเฟต (DAP) นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ขยายความร่วมมือกับประเทศผู้ส่งออกสำคัญ และรณรงค์ให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นก่อนฤดูเพาะปลูกในช่วงมรสุม

ช่วงเวลาของวิกฤตนี้ถือว่ามีความอ่อนไหวอย่างยิ่ง เนื่องจากความต้องการปุ๋ยในอินเดียและประเทศผู้ผลิตข้าวรายสำคัญอื่น ๆ มักเพิ่มสูงขึ้นก่อนฤดูมรสุมระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกันยายน ความล่าช้าหรือการขาดแคลนในช่วงเวลาดังกล่าวอาจส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเพาะปลูกและระดับผลผลิต

ในระดับไรนา ราคาปุ๋ยที่อยู่ในระดับสูงได้กระตุ้นให้เกษตรกรจำนวนมากใช้แนวทางรอดูสถานการณ์ (wait-and-see) โดยลดหรือชะลอการใช้ปุ๋ย แม้ว่าจะช่วยบรรเทาภาระทางการเงินในระยะสั้น แต่มีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดวงจรอุปสงค์ที่ล่าช้า และการลดลงของผลผลิตในฤดูกาลปัจจุบัน

แม้ว่าตลาดปุ๋ยโพแทสเซียมจะมีแนวโน้มผ่อนคลายลงบ้างจากอุปทานที่ปรับตัวดีขึ้น แต่ผลกระทบเชิงบวกต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวยังมีจำกัด เนื่องจากข้าวพึ่งพาปุ๋ยไนโตรเจนเป็นหลัก ขณะเดียวกัน ความสามารถในการเข้าถึงปุ๋ยโดยรวมได้ปรับตัวแย่ลง โดยราคาปุ๋ยเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้จากผลผลิต ส่งผลให้ต้นทุนธาตุอาหารพืชเข้าใกล้ระดับสูงสุดในรอบทศวรรษ

ภายใต้แนวโน้มที่ข้อจำกัดด้านอุปทานมีโอกาสยืดเยื้อไปจนถึงปี 2027 วิกฤตปุ๋ยอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าวโลก หากต้นทุนยังคงอยู่ในระดับสูง การลดการใช้ปุ๋ยอาจนำไปสู่การลดลงของผลผลิต ซึ่งจะทำให้อุปทานข้าวตึงตัวมากขึ้น และอาจก่อให้เกิดแรงกดดันต่อราคาสินค้าอาหารในตลาดโลกในทิศทางขาขึ้นต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

เวียดนาม

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาข้าวเวียดนามปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากอุปทานที่ตึงตัวมากขึ้นและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โดยราคาข้าวขาว 5% ของเวียดนามเสนอขายที่ระดับ 375 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้นจากระดับ 350-355 ดอลลาร์สหรัฐต่อตันในสัปดาห์ก่อนหน้า

ผู้ค้ารายหนึ่งซึ่งมีฐานอยู่ในนครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh City) เปิดเผยว่า อุปทานภายในประเทศกำลังปรับตัวลดลง เนื่องจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในช่วงฤดูหนาว-ฤดูใบไม้ผลิ (winter-spring harvest) กำลังเข้าสู่ระยะสุดท้าย

บรรดาผู้ค้าระบุเพิ่มเติมว่า ต้นทุนการผลิตข้าวที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจากผลกระทบของความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง (Middle East) ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ราคาส่งออกข้าวปรับตัวสูงขึ้น โดยผู้ค้ารายแรกกล่าวเสริมว่า การปรับตัวเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ส่งผลให้ต้นทุนในกระบวนการเก็บเกี่ยว การขนส่ง และการแปรรูปข้าวปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย

สมาคมอาหารเวียดนาม (the Vietnam Food Association; VFA) รายงานว่า เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2569 ราคาส่งออกข้าวของเวียดนามปรับตัวสูงขึ้นจากสัปดาห์ที่แล้ว โดยราคาข้าวหอมพันธุ์ DT8 ชนิด 5% อยู่ที่ระดับ 400-445 เหรียญสหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 30 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากระดับ 400-415 เหรียญสหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวหอม Jasmine อยู่ที่ระดับ 435-439 เหรียญสหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากระดับ 430-434 เหรียญสหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ส่วนข้าวขาว 5% (5% broken rice) ราคาอยู่ที่ระดับ 361-365 เหรียญสหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้นจากระดับ 356-360 เหรียญสหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ก่อน และข้าวหัก 100% (100% broken rice) ราคาอยู่ที่ 329-333 เหรียญสหรัฐต่อตัน เพิ่มขึ้น 13 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน จากระดับ 316-320 เหรียญสหรัฐต่อตัน เมื่อสัปดาห์ก่อน โดยรวมแล้ว ตลาดอยู่ในภาวะสมดุล แต่กำลังซื้อที่อ่อนแอแสดงให้เห็นถึงความระมัดระวังในหมู่นำเข้าระหว่างประเทศในระยะสั้น

ด้านสถานการณ์ในประเทศ ตลาดข้าวในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2569 มีการซื้อขายค่อนข้างเงียบเหงา จากการสำรวจพบว่า ราคาข้าวเปลือกและข้าวสารสำหรับส่งออกยังคงไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเมื่อเทียบกับปลายสัปดาห์ที่แล้ว สะท้อนให้เห็นถึงความระมัดระวังของบรรดาผู้ค้าและธุรกิจท่ามกลางอุปทานที่คงที่

ในขณะที่ตลาดข้าวโลกกำลังเผชิญกับความผันผวนอย่างมาก เนื่องจากความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น และต้นทุนด้านโลจิสติกส์ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่ออุปสงค์อุปทาน และระดับราคา ซึ่งจากข้อมูลของผู้ส่งออกรายใหญ่ ผู้ซื้อยังคงระมัดระวังและติดตามความเคลื่อนไหวของต้นทุนการขนส่งอย่างใกล้ชิด แม้ว่าความต้องการจากแอฟริกาจะเริ่มดีขึ้น แต่ก็ยังไม่แข็งแกร่งพอที่จะกระตุ้นตลาดได้อย่างมีนัยสำคัญ

จากข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 4 เมษายน 2569 ของระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของกรมศุลกากร (Customs Department's Electronic Information Portal) รายงานว่าในเดือนมีนาคม 2569 เวียดนามส่งออกข้าวจำนวน 1,008,737 ตัน มูลค่าประมาณ 479.026 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปริมาณลดลง 6.5% และมูลค่าลดลง 9.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีการส่งออกข้าวจำนวน 1,078,404 ตัน มูลค่าประมาณ 530.333 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ทั้งนี้ในช่วง 3 เดือนแรกของปีนี้ (มกราคม-มีนาคม 2569) เวียดนามส่งออกข้าวจำนวน 2,282,205 ตัน มูลค่าประมาณ 1,073.703 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยปริมาณลดลง 1.2% และมูลค่าลดลง 10.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมาที่มีการส่งออกข้าวจำนวน 2,308,771 ตัน มูลค่าประมาณ 1,205.016 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ขณะที่ข้อมูลล่าสุดของกระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า เวียดนามส่งออกข้าวในเดือนมีนาคม 2569 ได้ถึง 1 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 516.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสำหรับช่วง 3 เดือนแรกของปี 2569 เวียดนามส่งออกข้าวได้ 2.3 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่า 1.11 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 0.2% ในด้านปริมาณ แต่ลดลง 7.8% ในด้านมูลค่า เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 ราคาเฉลี่ยในการส่งออกข้าวในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2569 อยู่ที่ 480.1 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อตัน ลดลง 8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568

ฟิลิปปินส์ยังคงเป็นตลาดข้าวที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม โดยมีส่วนแบ่งการตลาด 52.6% รองลงมาคือจีน และกานา คิดเป็น 14.8% และ 7.6% ตามลำดับ ในช่วง 2 เดือนแรกของปี 2026 การส่งออกข้าวไปยังฟิลิปปินส์เพิ่มขึ้น 9.9% ไปยังจีนเพิ่มขึ้น 2.5 เท่า ในขณะที่การส่งออกไปยังกานาลดลง 34.4% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันที่น่าสังเกตคือ ในบรรดา 15 ตลาดหลัก จีนมีการเพิ่มขึ้นมากที่สุด ในขณะที่ไต้หวันประสบกับการลดลงมากที่สุดถึง 74.4% ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างตลาดส่งออกข้าวต่างๆ

ในขณะที่สำนักข่าว Bloomberg รายงานโดยอ้างอิงข้อมูลของศุลกากรที่ได้รับการปรับปรุงล่าสุด ระบุว่าในเดือนมีนาคม 2569 เวียดนามส่งออกข้าวจำนวน 965,000 ตัน ลดลง 10.6% เมื่อเทียบกับระดับประมาณ 1.1 ล้านตัน ในเดือนมีนาคม 2568 แม้ผลการส่งออกในรายเดือนจะลดลงจากปีที่แล้ว แต่ยอดการส่งออกสะสมในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม 2569 อยู่ที่ประมาณ 2.24 ล้านตัน สะท้อนการหดตัวในอัตราที่ชะลอลงอยู่ที่ 3.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (year-on-year)

โดยภาพรวม ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่า แม้การส่งออกข้าวของเวียดนามในช่วงต้นปี 2569 ยังคงอยู่ในระดับที่มีนัยสำคัญ แต่แรงส่ง (momentum) ของการเติบโตเริ่มแผ่วลง โดยเฉพาะในเดือนมีนาคม ซึ่งอาจสะท้อนถึงความเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ (demand) ระดับราคา (pricing) หรือขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออก (export competitiveness) ในตลาดสำคัญต่างๆ

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ (สคต.) ณ กรุงเทพมหานคร รายงานโดยอ้างเว็บไซต์ข่าว www.vneconomy.vn ว่า ท่ามกลางความผันผวนที่ทวีความรุนแรงขึ้นในตลาดข้าวโลก อันเป็นผลจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ การเพิ่มขึ้นของอุปทานในระดับโลก และการแข่งขันที่เข้มข้นยิ่งขึ้น ภาคการผลิตข้าวของเวียดนามกำลังเผชิญแรงกดดันให้ต้องปรับทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยมุ่งสู่การกระจายตลาดให้กว้างยิ่งขึ้น การยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่อุปทาน

ตามข้อมูลของกรมการผลิตและคุ้มครองพืช กระทรวงเกษตรและสิ่งแวดล้อม คาดการณ์ว่าผลผลิตข้าวเปลือกฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ ปีการผลิต 2568–2569 ในเขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงจะอยู่ที่ประมาณ 11 ล้านตัน โดยในเดือนมีนาคม 2569 มีผลผลิตประมาณ 5.5 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณข้าวเปลือกที่สามารถส่งออกได้ในปี 2569 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 15.46 ล้านตัน หรือเทียบเท่าข้าวสารประมาณ 7.73 ล้านตัน ซึ่งจะสร้างแรงกดดันอย่างมีนัยสำคัญต่อการบริการโภคภายในประเทศและการส่งออก ภายใต้สภาวะตลาดที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง

ในช่วงต้นปี 2569 แม้ว่าปริมาณการส่งออกข้าวของเวียดนามจะปรับตัวเพิ่มขึ้น แต่มูลค่ากลับลดลง โดยนาย Nguyen Anh Son อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าระบุว่า ณ กลางเดือนมีนาคม 2569 เวียดนามส่งออกข้าวได้ประมาณ 1.74 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 826 ล้านดอลลาร์ฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ในเชิงปริมาณ แต่ลดลงร้อยละ 8.7 ในเชิงมูลค่าเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากราคาเฉลี่ยส่งออกที่ลดลงร้อยละ 10.7 เหลือ 477.6 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตัน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแรงกดดันด้านราคาจากการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงขึ้น

โครงสร้างตลาดส่งออกแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน โดยฟิลิปปินส์ยังคงเป็นตลาดหลัก คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 55 ของการส่งออกทั้งหมด และยังคงมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่อง ในขณะที่การส่งออกไปยังจีน มาเลเซีย และออสเตรเลียมีการเติบโต ในทางตรงกันข้ามมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดในหลายประเทศของทวีปแอฟริกากลับลดลง

นาย Do Ha Nam ประธานสมาคมอาหารเวียดนาม (Vietnam Food Association: VFA) ระบุว่า แม้อุปสงค์ข้าว ในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับสูง แต่มีความไม่สม่ำเสมอระหว่างแต่ละภูมิภาค ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องเร่งกระจายตลาด ปรับปรุงคุณภาพสินค้า ส่งเสริมกิจกรรมการค้า และใช้มาตรการบริหารจัดการการส่งออก เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบทของตลาดเอเชีย จีนได้กลายเป็นตลาดที่มีศักยภาพโดดเด่น โดยปัจจุบันเวียดนามเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่อันดับสองไปยังจีน ด้วยปริมาณประมาณ 700,000 ตัน เพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่าเมื่อเทียบกับปีก่อน

นอกเหนือจากตลาดดั้งเดิมแล้ว ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้กำลังกลายเป็นตลาดเป้าหมายสำคัญสำหรับข้าวคุณภาพสูงของเวียดนาม โดยการส่งออกล็อตแรกภายใต้แบรนด์ “ข้าวเวียดนามสีเขียวปล่อยคาร์บอนต่ำ” ที่สามารถเข้าสู่ตลาดญี่ปุ่นได้สำเร็จ สะท้อนถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาแบรนด์และการรุกเข้าสู่ตลาดระดับพรีเมียม ในขณะเดียวกัน ทวีปแอฟริกายังคงถูกมองว่าเป็นเสาหลักสำคัญในยุทธศาสตร์การกระจายตลาดส่งออก โดยข้อมูลจากสำนักงานการค้าเวียดนามในแอลจีเรีย ซึ่งรับผิดชอบดูแลตลาดเซเนกัล ระบุว่า ประเทศดังกล่าวมีความต้องการนำเข้าข้าวประมาณ 1 ล้านตันต่อปี ส่วนใหญ่เป็นข้าวหักราคาประหยัด ในปี 2568 เวียดนามส่งออกข้าวไปยังเซเนกัลมากกว่า 168,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 52.57 ล้านดอลลาร์ฯ เพิ่มขึ้นเกือบ 30 เท่าเมื่อเทียบกับปีก่อน

ทั้งนี้ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2568 ในโอกาสการเยือนเซเนกัลอย่างเป็นทางการของนาย Tran Thanh Man ประธานสมัชชาแห่งชาติเวียดนาม ทั้งสองประเทศได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการค้าข้าว โดยเวียดนามตั้ง

เป้าส่งออกประมาณ 100,000 ตันต่อปี ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวไม่เพียงช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่
เซเนกัล แต่ยังเปิดโอกาสใหม่ในการขยายบทบาทของเวียดนามในตลาดแอฟริกา

อย่างไรก็ดี สำหรับแนวโน้มในระยะข้างหน้า คาดว่าการส่งออกข้าวของเวียดนามในปี 2569 จะเผชิญ
ความท้าทายเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการฟื้นตัวของอุปทานข้าวในตลาดโลก โดยสมาคมอาหารเวียดนามคาดการณ์
ว่า ปริมาณการส่งออกจะอยู่ที่ประมาณ 7 ล้านตัน ซึ่งมีแนวโน้มทรงตัวมากกว่าการขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วงก่อน

กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงานการค้าต่างประเทศ
ติดตามสถานการณ์อุปสงค์ อุปทาน การเคลื่อนไหวของราคา และนโยบายการนำเข้าของประเทศคู่ค้าอย่างใกล้ชิด
พร้อมทั้งจัดทาระบบแจ้งเตือนความเสี่ยงและให้การสนับสนุนข้อมูลแก่ภาคธุรกิจอย่างทันที เพื่อรับมือกับความท้า
ทายทางการค้าที่เกิดขึ้น สำนักงานส่งเสริมการค้าของเวียดนามได้เร่งผลักดันการประชาสัมพันธ์ข้าวเวียดนามใน
ระดับนานาชาติ ผ่านกิจกรรม ทั้งรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงตลาดใหม่ๆ

การใช้ประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements: FTA) อย่างมีประสิทธิภาพยังคง
ระบุว่าเป็นกลไกสำคัญในการขยายตลาดส่งออก โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผน
สนับสนุน เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์จาก FTA ได้สูงสุด ควบคู่กับการเร่งเจรจาขยายโควตาภาษี
กับคู่ค้าสำคัญ เช่น สหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักร

นาย Nguyen Quoc Manh รองอธิบดีกรมการผลิตและคุ้มครองพืช ได้เสนอแนะให้ท้องถิ่นปรับใช้ปฏิทิน
การเพาะปลูกอย่างยืดหยุ่น พร้อมทั้งบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดผลกระทบจากปัญหา
น้ำเค็มรุกล้ำและความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการปรับโครงสร้างการผลิต
อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มสัดส่วนข้าวคุณภาพสูง ข้าวหอม และข้าวพันธุ์พิเศษ ซึ่งปัจจุบันมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 75
ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด ในขณะเดียวกัน การดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ปลูกข้าวคุณภาพสูงที่มีการปล่อยก๊าซ
เรือนกระจกต่ำ บนพื้นที่ 1 ล้านเฮกตาร์ (6,250,000 ไร่) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเติบโตอย่างยั่งยืน กำลังมี
บทบาทสำคัญในการยกระดับมูลค่าข้าวเวียดนาม ผ่านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และการ
ยกระดับมาตรฐานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านความยั่งยืนในระดับสากล

เว็บไซต์ข่าว Báo Tin Tức รายงานว่า จากข้อมูลจากกรมมาตรการทางการค้า (กระทรวงอุตสาหกรรม
และการค้า) กรมฯ เพิ่งได้รับข้อมูลว่ากระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์ (DA) ได้เริ่มการสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับ
มาตรการปกป้องทางการค้าสำหรับข้าวที่นำเข้าสู่ฟิลิปปินส์ โดยอิงตามคำร้องขอจากภาคการผลิตภายในประเทศ

ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบ ได้แก่ ข้าวที่นำเข้า รวมถึงข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสาร (ข้าวที่
ผ่านการสีบางส่วน) หรือข้าวหัก ซึ่งจัดอยู่ในรหัส AHTN หมวด 1006 ได้แก่ รหัส 1006.10, 1006.20, 1006.30
และ 1006.40 ระยะเวลาการตรวจสอบคือตั้งแต่ปี 2020 ถึงเดือนสิงหาคม 2025

ฟิลิปปินส์เริ่มการสอบสวนตามคำขอจากภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยมีหลักฐานสนับสนุน และ
อ้างอิงจากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งฟิลิปปินส์ (PSA) กรมศุลกากร (BOC) และแหล่งข้อมูลทางการอื่นๆ

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์จึงพบหลักฐานเบื้องต้นที่แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นอย่างมี
นัยสำคัญและต่อเนื่องของการนำเข้าข้าว ทั้งในแง่ปริมาณและเมื่อเทียบกับการผลิตและการบริโภคภายในประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีความเสียหายร้ายแรงหรือภัยคุกคามร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมการผลิตข้าวภายในประเทศ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในท้องถิ่น ซึ่งปรากฏให้เห็นในรูปแบบของการสูญเสียส่วนแบ่งการตลาด
การนำเข้าที่เพิ่มขึ้น สินค้าคงคลังทางการค้าที่เพิ่มขึ้น ความสามารถในการพึ่งพาตนเองที่ลดลง ต้นทุนการผลิตที่

เพิ่มขึ้นโดยไม่มีการเพิ่มขึ้นของผลผลิตที่สอดคล้องกัน ราคาหน้าฟาร์มที่ลดลงและถูกกดดัน พื้นที่เก็บเกี่ยวที่ลดลง และช่องว่างที่กว้างขึ้นระหว่างราคาหน้าฟาร์มและราคาขายปลีก

นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหายร้ายแรงหรือความเสียหายที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ดังที่เห็นได้จากการลดลงอย่างต่อเนื่องของราคาข้าวในประเทศอันเนื่องมาจากข้าวที่นำเข้า และการส่งผ่านผลกระทบของราคาข้าวที่นำเข้าไปยังราคาหน้าฟาร์มผ่านการถ่ายโอนมูลค่าข้าวแบบบูรณาการ

จากคำแนะนำของฝ่ายปกป้องการค้า สำนักงานวิจัยนโยบาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์จึงพิจารณาว่าคำร้องเรียนและหลักฐานประกอบนั้นเพียงพอที่จะเริ่มการสอบสวนได้

ตามกฎข้อ 5.2 ของระเบียบและข้อบังคับสำหรับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขฉบับที่ 8800 (พระราชบัญญัติคุ้มครอง) กระทรวงเกษตรจะพิจารณาถึงผลประโยชน์สาธารณะ รวมถึงการไม่มีวิกฤตเศรษฐกิจหรือ การเมือง และความพร้อมของอุปทานภายในประเทศที่เพียงพอ ในกระบวนการสรุปผลการสอบสวนเบื้องต้น

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย รวมถึงผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้ผลิตในประเทศ ผู้ค้า โรงสี และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ สามารถส่งความคิดเห็น หลักฐาน และข้อเสนอแนะเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการสอบสวนนี้ภายในห้าวันทำการนับจากวันที่ประกาศเริ่มการสอบสวน (วันที่ประกาศเริ่มการสอบสวนคือวันที่ 24 มีนาคม 2569) ไปยัง: สำนักงานมาตรการแก้ไขทางการค้า (TRO) ฝ่ายวิจัยนโยบาย - กระทรวงเกษตร ชั้น 3 อาคารสำนักงานเลขาธิการถนนเอลลิปติคัล เขตดิลิมัน เมืองเกซอนซิตี อีเมล: prs.tro@da.gov.ph

ตามระเบียบแล้ว กระทรวงเกษตรของฟิลิปปินส์จะเป็นผู้เริ่มขั้นตอนการตรวจสอบเบื้องต้น หากผลการตรวจสอบเบื้องต้นเป็นไปในทางบวก กรมศุลกากรของฟิลิปปินส์จะดำเนินการตรวจสอบอย่างเป็นทางการต่อไป

จากข้อมูลข้างต้น เพื่อลดผลกระทบหากฟิลิปปินส์ใช้มาตรการปกป้องทางการค้ากับข้าวที่นำเข้า (ซึ่งอาจมีระยะเวลานานถึง 8 ปี) กรมแก้ไขปัญหาทางการค้าจึงแนะนำว่า: แม้ว่ากำหนดเวลาสำหรับการแสดงความคิดเห็นตามที่ประกาศไว้จะผ่านไปแล้ว สมาคมและธุรกิจส่งออกยังสามารถนำเสนอและส่งความคิดเห็นได้ โดยระบุเหตุผลว่าได้รับข้อมูลล่าช้า

ในขณะเดียวกัน ให้เตรียมแผนรับมือกับเหตุการณ์ดังกล่าว: ติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด ตรวจสอบสถานการณ์การส่งออกไปยังตลาดฟิลิปปินส์ในช่วงปี 2020-2025 (ช่วงเวลาการสอบสวน) อย่างเชิงรุก และเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการโต้แย้งและโต้แย้งกลับ (ตัวอย่างเช่น ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลประโยชน์สาธารณะ ความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เป็นต้น)

ในขณะเดียวกัน ต้องให้ข้อมูลและประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกรมแก้ไขปัญหาทางการค้า (โดยมีฝ่ายดำเนินการแก้ไขปัญหาทางการค้าต่างประเทศเป็นศูนย์กลาง) และยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษร ต่อกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า และกรมแก้ไขปัญหาทางการค้าเพื่อขอรับการสนับสนุนในกรณีที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาล

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ส่งออกและธุรกิจต่างๆ จำเป็นต้องประสานงานอย่างใกล้ชิดกับผู้นำเข้า ขอให้ผู้นำเข้ามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและนำเสนอมุมมองต่อหน่วยงานสอบสวน และขอให้หน่วยงานสอบสวนยุติคดี

จากข้อมูลของกรมมาตรการทางการค้า นี่เป็นครั้งที่สองที่ผลิตภัณฑ์ข้าวถูกตรวจสอบด้วยมาตรการปกป้องทางการค้า ในการตรวจสอบครั้งแรก ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของภาคธุรกิจและสมาคมต่างๆ และการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาคม ภาคธุรกิจ และกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า (โดยมีกรมมาตรการทางการค้าเป็นศูนย์กลาง) รวมถึงการสนับสนุนอย่างทันท่วงทีจากกรมมาตรการทางการค้า ทำให้คดีดังกล่าวสามารถยุติลงได้ นี่แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการป้องกันตนเองอย่างประสบความสำเร็จ หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน

ทั้งนี้ ฟิลิปปินส์เป็นตลาดข้าวที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม (ประมาณ 2.76 ล้านตันในปี 2025) และกำลังเติบโตอย่างแข็งแกร่งในช่วงต้นปี 2026 โดยสถิติแสดงให้เห็นว่าในช่วงสองเดือนแรกของปี 2026 การส่งออกข้าวของเวียดนามไปยังฟิลิปปินส์คิดเป็น 87% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมดของประเทศ
ที่มา *Oryza.com และ สดต. ณ กรุงฮานอย (เวียดนาม) (TTC, Hanoi (Vietnam))*

กัมพูชา

สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (the Cambodia Rice Federation (CRF)) รายงานว่า ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวสาร (milled rice) ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีปริมาณการส่งออกทั้งสิ้น 361,578 ตัน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึง 71.3% เมื่อเทียบกับระดับ 211,058 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า คิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 207.54 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 29% เมื่อเทียบกับ 160.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงเดียวกันของปีก่อน การส่งออกดังกล่าวครอบคลุม 56 ประเทศปลายทาง และดำเนินการโดยผู้ส่งออกจำนวน 58 ราย สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของภาคการค้าข้าวในตลาดระหว่างประเทศที่ยังคงมีความหลากหลายและครอบคลุมในวงกว้าง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปริมาณการส่งออกจะเติบโตในอัตราที่สูงกว่ามูลค่าอย่างมีนัยสำคัญ แต่การเพิ่มขึ้นของรายได้ในอัตราที่ต่ำกว่า สะท้อนถึงแนวโน้มการอ่อนตัวของราคาเฉลี่ยส่งออก หรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินค้า (product mix) ไปสู่สินค้าที่มีราคาต่อหน่วยต่ำลง

สำหรับเดือนมีนาคม 2569 กัมพูชาส่งออกข้าวสารในปริมาณ 113,756 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 39.2% เมื่อเทียบรายปี (year-on-year) แต่ลดลงประมาณ 13.85% เมื่อเทียบรายเดือน (month-on-month)

โครงสร้างตลาดส่งออกข้าวของกัมพูชาในช่วงไตรมาสแรกของปี 2569 มีการกระจายตัวในหลายภูมิภาคสำคัญ ดังนี้:

- ทวีปยุโรป (Europe) จำนวน 31 ประเทศ ปริมาณ 98,075 ตัน มูลค่า 68.16 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ประเทศจีน (China) และเขตปกครองตนเอง (Autonomous Regions) ปริมาณ 89,215 ตัน มูลค่า 56.38 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ประเทศในเอเชีย (Asia) จำนวน 5 ประเทศ ปริมาณ 145,771 ตัน มูลค่า 56.35 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
- ภูมิภาคแอฟริกา (Africa) ตะวันออกกลาง (Middle East) และอื่นๆ ปริมาณ 28,517 ตัน มูลค่า 26.65 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ทั้งนี้ ตลาดเอเชียยังคงเป็นตลาดหลักในเชิงปริมาณ ขณะที่ตลาดยุโรปมีความสำคัญในเชิงมูลค่า เนื่องจากมีราคาต่อหน่วยที่สูงกว่า

ประเภทของข้าวสารที่ส่งออกมีสัดส่วนแตกต่างกัน โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้:

- ข้าวหอม (Fragrant Rice): 60.12%

- ข้าวปลาย (Broken Rice): 21.09%
- ข้าวขาว (White Rice): 16.16%
- ข้าวึ่ง (Parboiled Rice): 1.55%
- ข้าวอินทรีย์ (Organic Rice): 0.88%
- ประเภทอื่น ๆ (Others): 0.20%

ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าข้าวหอม เป็นสินค้าหลักที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูงและเป็นจุดแข็งเชิงการแข่งขันของ กัมพูชาในตลาดโลก

นอกเหนือจากการส่งออกข้าวสาร กัมพูชายังมีการส่งออกข้าวเปลือก (paddy rice) ผ่านชายแดนใน ปริมาณสูง โดยมีปริมาณ 2,000,600 ตัน มูลค่า: 433.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการค้าชายแดนดังกล่าวมีบทบาท สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจการเกษตร และสะท้อนถึงความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาค

ทั้งนี้ การส่งออกในช่วงไตรมาสแรกในปี 2569 สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการรักษาระดับการ ส่งออกของกัมพูชาได้อย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางสภาวะตลาดโลกที่มีความผันผวน โดยเฉพาะการพึ่งพาตลาดเอเชีย และยุโรปเป็นหลัก

อย่างไรก็ดี การพึ่งพาการส่งออกข้าวหอมเป็นสัดส่วนสูง อาจสะท้อนถึงโอกาสและความเสี่ยงในเชิง โครงสร้างสินค้า ขณะที่การค้าข้าวเปลือกผ่านชายแดนยังคงมีบทบาทสำคัญในเชิงปริมาณและมูลค่า ซึ่งควรได้รับ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของภาคเกษตรกรรมในระยะยาว

สหพันธ์ข้าวกัมพูชา (CRF) ประกาศราคาส่งออกข้าวประจำวัน ที่ 3 เมษายน 2569 ดังนี้

รายการชนิดข้าว	19 มีนาคม 2569	3 เมษายน 2569	เปลี่ยนแปลง
	เหรียญสหรัฐต่อดัน (FOB)		
1.ข้าวหอม Malys Angkor (Pka Romdoul / Jasmine) ชนิด 5%	840	840	-
2.ข้าวหอม Fragrant Rice (Sen Kra Ob - SKO) ชนิด 5%	710	700	-10
3.ข้าวหอม Fragrant Rice (SRO)	545	545	-
4.ข้าวขาวพื้นนุ่ม (White Rice Soft Texture) ชนิด 5%	505	495	-10
5.ข้าวขาวพื้นแข็ง (White Rice Hard Texture) ชนิด 5%	-	-	-
6.ข้าวึ่ง (Parboiled Rice) ชนิด 5%	575	575	-
7.ข้าวกล้องหอม (Brown Jasmine Rice / Romdoul)	830	830	-
8.ข้าวกล้องขาว (Brown White Rice)	490	490	-

9.ข้าวหอมอินทรี (Organic Jasmine Rice)	1,315	1,300	-15
10.ข้าวขาวอินทรี (Organic White Rice) ชนิด 5%	1,050	1,050	-
11.ข้าวหนึ่งอินทรี (Organic Parboiled Rice) ชนิด 5%	1,070	1,070	-

สำนักข่าว Cambodianess รายงานว่า ข้าวหอมมะลิพรีเมียมของกัมพูชาแบรนด์ “Golden King” ได้รับการนำเข้าสู่เครือข่ายค้าปลีกชั้นนำในฮ่องกง (Hong Kong) และกัมพูชาโดยมีการกระจายสินค้าไปยังร้านค้าปลีกมากกว่า 345 แห่ง

ข้าวสายพันธุ์นี้เป็นข้าว “ผกา รำดวง” (Phka Rumduol) ซึ่งปัจจุบันมีวางจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ต Wellcome มากกว่า 245 สาขาในฮ่องกงและประมาณ 100 สาขาของ Lucky Supermarket ทั่วประเทศกัมพูชา

ตามแถลงข่าวของกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา (Ministry of Commerce) เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2569 ระบุว่าความก้าวหน้าที่ดังกล่าวเกิดขึ้นจากความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ระหว่างบริษัท Amru Rice (Cambodia) Co., Ltd. และกลุ่มค้าปลีกชั้นนำของเอเชีย DFI Retail Group

นาง Cham Nimul รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา (Ministry of Commerce) ได้กล่าวชื่นชมความพยายามอย่างต่อเนื่องของบริษัทในการขยายการส่งออกข้าวหอมพรีเมียมของกัมพูชาไปยังตลาดต่างประเทศ โดยเธอก้าวว่า ภายใต้ความร่วมมือกับ DFI Retail Group ข้าวดังกล่าวได้รับการบรรจุอย่างพิถีพิถัน และมีการแสดงตรารับรอง ‘Malys Angkor’ (Malys Angkor Certification) พร้อมการออกแบบที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชาติ และคุณภาพระดับพรีเมียมของผลิตภัณฑ์กัมพูชา

แถลงข่าวระบุเพิ่มเติมว่า เครือข่ายค้าปลีกที่ครอบคลุมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ส่งออกกัมพูชาสามารถเข้าถึงตลาดผู้บริโภคที่มีอยู่เดิมในทั้งสองประเทศได้โดยตรง และสามารถขยายขนาดการจำหน่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ กลุ่ม DFI Retail Group ดำเนินธุรกิจที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ร้านสินค้าเพื่อสุขภาพและความงาม ตลอดจนธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ภายในบ้านในภูมิภาคเอเชีย

ข้าวหอมที่จัดจำหน่ายโดยบริษัท Amru Rice (Cambodia) Co., Ltd. มาจากชุมชนเกษตรกรรมที่ใช้วิธีการเพาะปลูกอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการอาหารที่ยั่งยืนในระดับโลก และสอดคล้องกับเป้าหมายด้านความยั่งยืนของ DFI Retail Group

ทั้งนี้ ข้าวสายพันธุ์ผกา รำดวง (Phka Rumduol) ได้รับรางวัล “ข้าวที่ดีที่สุดในโลก” (World’s Best Rice) เป็นครั้งที่ 7 สะท้อนถึงชื่อเสียงด้านคุณภาพระดับพรีเมียมและความเป็นเลิศในระดับสากล

การกระจายข้าว “Golden King” ผ่านเครือข่ายซูเปอร์มาร์เก็ตในประเทศครั้งนี้ สอดคล้องกับแคมเปญ #MadeInCambodia ของกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา

กระทรวงพาณิชย์กัมพูชายังได้เรียกร้องให้ผู้ส่งออกให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบรนด์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่อุปทานค้าปลีกระดับโลก พร้อมย้ำถึงความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านคณะทำงานส่งเสริมการส่งออก (Export Promotion Task Force) และกลไกอื่น ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยงด้านการส่งออก

นอกจากนี้ กระทรวงยังให้คำมั่นที่จะส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) พร้อมทั้งขยายการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ และผลักดันภาคพาณิชย์ของประเทศไปสู่การเติบโตที่ครอบคลุมและยั่งยืนในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

ฟิลิปปินส์

สำนักข่าว Vietnam Plus รายงานว่า ฟิลิปปินส์ ได้เริ่มต้นกระบวนการไต่สวนเบื้องต้นภายใต้มาตรการปกป้อง (safeguard investigation) สำหรับการนำเข้าข้าว ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มการปรับทิศทางนโยบายไปสู่การคุ้มครองภาคการผลิตข้าวภายในประเทศมากยิ่งขึ้น

การไต่สวนดังกล่าวดำเนินการโดยกระทรวงเกษตร (Department of Agriculture: DA) ซึ่งอาจนำไปสู่การปรับเพิ่มอัตราภาษีนำเข้า หรือการกำหนดมาตรการจำกัดการนำเข้า หากผลการสอบสวนยืนยันว่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรภายในประเทศ

ขอบเขตของการสอบสวนครอบคลุมผลิตภัณฑ์ข้าวหลากหลายประเภท ได้แก่ ข้าวเปลือก (paddy) ข้าวกล้อง (brown rice) ข้าวสาร (milled rice) และข้าวหัก (broken rice) โดยพิจารณาข้อมูลในช่วงปี 2563 (2020) ถึงเดือนสิงหาคม 2568 (2025)

ปัจจัยที่นำไปสู่การไต่สวน การดำเนินการครั้งนี้เป็นผลมาจากคำร้องของกลุ่มอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐพบหลักฐานเบื้องต้น (prima facie) ว่ามีความเสียหายร้ายแรง หรือความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายดังกล่าว อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการนำเข้า

การไหลเข้าของข้าวนำเข้าที่มีราคาต่ำได้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในหลายมิติ ได้แก่ การลดลงของส่วนแบ่งตลาดของเกษตรกรภายในประเทศ แรงกดดันต่อราคาข้าว ณ หน้าไร่ (farmgate prices) การลดทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของการผลิตภายในประเทศ

กรอบกฎหมายและแนวโน้มมาตรการ ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องของฟิลิปปินส์ (Safeguard Measures Act: Republic Act 8800) ภาครัฐสามารถใช้มาตรการปกป้องได้ในกรณีที่การนำเข้าได้สร้างความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ หากผลการไต่สวนยืนยันความเสียหายดังกล่าว รัฐบาลอาจพิจารณาบังคับใช้มาตรการคุ้มครองชั่วคราว เช่น การเพิ่มภาษีนำเข้า หรือการจำกัดปริมาณการนำเข้า เพื่อรักษาเสถียรภาพของภาคการผลิตข้าว

ขณะเดียวกัน การไต่สวนยังครอบคลุมการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจในภาพรวม อาทิ ความเสี่ยงต่อภาวะอุปทานขาดแคลน และผลกระทบต่อผู้บริโภคภายในประเทศ

สำหรับผลกระทบต่อการค้าข้าวโลกนั้น พัฒนาการดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อการค้าข้าวในตลาดโลก เนื่องจากประเทศฟิลิปปินส์ เป็นหนึ่งในผู้นำเข้าข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก และเป็นตลาดหลักของประเทศผู้ส่งออกสำคัญ เช่น ประเทศเวียดนาม

ในช่วงต้นปี 2569 (2026) ประเทศเวียดนามมีสัดส่วนการส่งออกข้าวไปยังประเทศฟิลิปปินส์ สูงถึงประมาณ 87% ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามาตรการจำกัดทางการค้าใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออก โดยเฉพาะเวียดนาม รวมถึงโครงสร้างและทิศทางของตลาดข้าวโลกในระยะต่อไป

สำนักอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry : BPI) รายงานว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569) ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าว 1,255,424.0 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,087 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 36.8% เมื่อเทียบกับ 917,855 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 1,312 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568 ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการนำเข้าจำนวน 386,567.50 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 251 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 38.1% เมื่อเทียบกับ 279,940.69 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 425 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการนำเข้าจำนวน 442,839.49 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 419 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 63.5% เมื่อเทียบกับ 270,796.22 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 382 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568
- เดือนมีนาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569) มีการนำเข้าจำนวน 426,016.68 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 417 ใบ) เพิ่มขึ้นประมาณ 16% เมื่อเทียบกับ 367,117.72 ตัน (ใช้ใบอนุญาต SPSIC จำนวน 505 ใบ) ในช่วงเดียวกันของปี 2568

ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569 ฟิลิปปินส์นำเข้าจากประเทศเวียดนามมากที่สุดจำนวนประมาณ 1,070,842.29 ตัน (สัดส่วน 84.8% ของการนำเข้าข้าวทั้งหมด) ตามด้วยไทยจำนวน 98,121.42 ตัน (สัดส่วน 7.8%) เมียนมาจำนวน 67,036.15 ตัน (สัดส่วน 5.3%) กัมพูชา 22,810 ตัน (สัดส่วน 1.8%) อินเดีย 1,299.45 ตัน (สัดส่วน 0.1%) ปากีสถาน 1,646 ตัน (สัดส่วน 0.2%) เกาหลีใต้ 400 ตัน และอิตาลี 3.36 ตัน

สำนักอุตสาหกรรมพืช (BPI) รายงานว่า การออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phyto-sanitary Import Clearance; SPSIC) ในปี 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569) มีจำนวนรวม 1,456 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 1,466,028.05 ตัน ดังนี้

- เดือนมกราคม 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 453 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 484,060.91 ตัน
- เดือนกุมภาพันธ์ 2569 มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 489 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 497,179.98 ตัน
- เดือนมีนาคม 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 495 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 463,090.16 ตัน
- เดือนเมษายน 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2569) มีการออกใบอนุญาตรับรองด้านสุขลักษณะและสุขอนามัยพืช (SPSIC) จำนวน 19 ใบ เพื่อนำเข้าข้าวจำนวน 21,697.00 ตัน

ข้อมูลจากกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Agriculture: USDA) คาดการณ์ว่าการนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์อาจสูงเกินกว่า 5 ล้านตันในปีการเพาะปลูก 2026/27 เพื่อชดเชยภาวะขาดแคลนอุปทานภายในประเทศ

ในรายงานดังกล่าว USDA ประเมินว่า การนำเข้าข้าวของประเทศจะอยู่ที่ 5.1 ล้านตันในปีการเพาะปลูก 2026-27 เพิ่มขึ้น 15.9% จากระดับคาดการณ์ปัจจุบันที่ 4.4 ล้านตันในปีการเพาะปลูก 2025/26 โดยปีการเพาะปลูกใหม่จะเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมของปีนี้และสิ้นสุดในเดือนมิถุนายนของปีถัดไป USDA ระบุว่า การเพิ่มขึ้นของการนำเข้ามีสาเหตุจากความจำเป็นในการชดเชยปริมาณสำรองข้าวที่ลดลงในปีการเพาะปลูกปัจจุบัน ซึ่งลดลงเหลือ 2.9 ล้านตัน จาก 2.95 ล้านตันในปีก่อนหน้า

รายงานระบุว่า ภาครัฐ รวมถึงผู้นำเข้าและผู้ค้า จะดำเนินการฟื้นฟูระดับสินค้าคงคลังผ่านการผลิตภายในประเทศและการนำเข้า เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงด้านอุปทานและราคา

ก่อนหน้านี้ USDA เคยคาดการณ์ว่า การนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์จะลดลงมาอยู่ที่ 4.4 ล้านตันในปีการเพาะปลูกปัจจุบัน จากระดับ 5.4 ล้านตันในปีการเพาะปลูก 2024/2025 อันเป็นผลมาจากมาตรการห้ามนำเข้าข้าวเป็นระยะเวลา 4 เดือนในช่วงปลายปีที่ผ่านมา

รายงานยังชี้ให้เห็นว่า การเติบโตของจำนวนประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งเพิ่มการพึ่งพาการนำเข้าข้าว

ด้านการบริโภคข้าว คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 17.65 ล้านตัน จาก 17.6 ล้านตันในปีการเพาะปลูกถัดไป อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตดังกล่าวอาจชะลอตัว หากราคาขายปลีกปรับตัวสูงเกินไป จนทำให้ผู้บริโภคหันไปใช้แหล่งคาร์โบไฮเดรตอื่นทดแทน

สำหรับการผลิตภายในประเทศ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 19.68 ล้านตัน จาก 19.6 ล้านตัน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยและนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม USDA ประเมินว่า แนวโน้มการเพิ่มขึ้นดังกล่าวอาจถูกจำกัดจากต้นทุนปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะปุ๋ย ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง (Middle East)

รายงานระบุเพิ่มเติมว่า มาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การอุดหนุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และการปรับเพิ่มราคารับซื้อโดยองค์การอาหารแห่งชาติ (National Food Authority: NFA) จะมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการผลิตภายในประเทศ

นอกจากนี้ USDA ยังระบุว่า การคาดการณ์การนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์อาจมีการปรับเปลี่ยนในปีนี้ภายหลังจากที่รัฐบาลฟิลิปปินส์เตรียมดำเนินกลไกภาษีนำเข้าแบบอิงดัชนีราคา (price-indexed import tariff mechanism) ภายใต้อัตราภาษีนำเข้าข้าวสามารถปรับเปลี่ยนได้ในช่วง 15%-35% โดยอ้างอิงจากราคาข้าวขาว 5% ของเวียดนาม (Vietnam) ซึ่งเป็นประเภทข้าวที่มีการนำเข้ามากที่สุด

กลไกการปรับภาษีรายไตรมาสนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาขายปลีก และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารของประเทศ ขณะเดียวกันยังช่วยให้เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม

อย่างไรก็ดี USDA ระบุว่า เกษตรกรบางส่วนยังมีความกังวลต่อมาตรการใหม่นี้ เนื่องจากเกรงว่าอาจกระตุ้นการเก็งกำไรในตลาด โดยข้อมูลราคาที่เปิดเผยอาจนำไปสู่การเก็งกำไรสินค้าเพื่อรอจังหวะการเปลี่ยนแปลงของราคา

รายงานยังระบุว่า ในขณะเดียวกัน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางส่วนยังคงเรียกร้องให้มีการนำอัตราภาษีนำเข้า 35% กลับมาใช้อีกครั้ง เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมข้าวภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น แม้ว่ามาตรการดังกล่าวยังไม่ได้มีการบังคับใช้ แต่กระทรวงเกษตรฟิลิปปินส์ (Department of Agriculture) ได้เรียกร้องให้ผู้นำเข้าและผู้ค้าจำกัดปริมาณการนำเข้าโดยสมัครใจ เพื่อหลีกเลี่ยงแรงกดดันต่อราคาข้าว ณ ระดับหน้าไร่นา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ระบุว่า คาดการณ์ว่าจะมีการนำเข้าข้าวเพียงประมาณ 300,000 ตัน ในช่วงเดือนมีนาคมและเมษายน หลังจากที่ก่อนหน้านี้ได้มีการตกลงนำเข้าประมาณ 600,000 ตันในช่วงสองเดือนก่อนหน้า

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมพืช (Bureau of Plant Industry: BPI) ของฟิลิปปินส์ ระบุว่า ณ วันที่ 26 มีนาคม ปริมาณการนำเข้าข้าวสะสมในช่วง 4 เดือนแรกของปีสูงกว่าแผนที่กำหนดไว้ประมาณ

30% ข้อมูลของ BPI แสดงให้เห็นว่า ฟิลิปปินส์ได้นำเข้าข้าวรวมทั้งสิ้น 1.17 ล้านตัน โดยในจำนวนนี้ 84% นำเข้ามาจากเวียดนาม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (the Philippine Statistics Agency; PSA) รายงานว่า สต็อกข้าว ณ วันที่ 1 มีนาคม 2569 มีจำนวนประมาณ 1.87723 ล้านตัน ซึ่งเพียงพอสำหรับบริโภคประมาณ 52 วัน (คำนวณจากความต้องการบริโภควันละประมาณ 36,000 ตัน) โดยปริมาณสต็อกข้าวเพิ่มขึ้น 16.5% เมื่อเทียบกับจำนวน 1.61172 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปี 2568 แต่ลดลง 11.1% เมื่อเทียบกับ 2.11228 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

ทั้งนี้สต็อกในคลังของสำนักงานอาหารแห่งชาติ (The National Food Authority; NFA) มีจำนวนประมาณ 0.40439 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 34.9% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.29986 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 21.5% ของสต็อกข้าวทั้งหมด และเพียงพอสำหรับการบริโภคประมาณ 11 วัน) โดยสต็อกข้าวของ NFA ลดลง 4.1% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.42151 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

ขณะที่สต็อกในคลังของเอกชน (Commercial warehouses) มีจำนวนประมาณ 0.56422 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 6.9% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.52778 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (คิดเป็นสัดส่วน 30.1% ของสต็อกข้าวทั้งหมด และเพียงพอสำหรับการบริโภคประมาณ 16 วัน) แต่ลดลง 28.7% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.7912 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

ส่วนสต็อกในภาคครัวเรือน (Household stocks) มีจำนวนประมาณ 0.90872 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 15.9% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.78408 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว (คิดเป็นสัดส่วน 48.4% ของสต็อกข้าวทั้งหมด และเพียงพอสำหรับการบริโภคประมาณ 25 วัน) และเพิ่มขึ้นประมาณ 1% เมื่อเทียบกับจำนวน 0.89957 ล้านตัน ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

ที่มา *Oryza.com*

อินโดนีเซีย

สำนักข่าว Jakarta Globe รายงานว่า นาย Andi Amran Sulaiman รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรอินโดนีเซีย (Minister of Agriculture) เปิดเผยว่า อินโดนีเซียได้เริ่มเช่าคลังสินค้าเพิ่มเติมเพื่อรองรับปริมาณสต็อกข้าวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งคาดว่าจะเข้าใกล้ระดับ 5 ล้านตันภายในเดือนนี้

ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานที่ขององค์การคลังสินค้าแห่งรัฐ State Logistics Agency (Bulog) ณ เมืองมาคัสซาร์ (Makassar) จังหวัดสุลาเวสีใต้ (South Sulawesi) นาย Andi Amran Sulaiman ระบุว่า ปริมาณสำรองข้าวของประเทศอยู่ที่ประมาณ 4.5 ล้านตัน ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่อินโดนีเซียได้รับเอกราช ในขณะที่ความจุคลังสินค้ารวมอยู่ที่ประมาณ 3 ล้านตันเท่านั้น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เช่าพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อรองรับอีก 2 ล้านตัน และจากแนวโน้มปัจจุบัน ปริมาณสต็อกข้าวของประเทศอาจเพิ่มขึ้นแตะระดับ 6 ล้านตันภายในสองเดือนข้างหน้า เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ปริมาณสำรองข้าวอยู่ที่ประมาณ 1.5 ล้านตันเท่านั้น

เขากล่าวว่า ที่ผ่านมา สต็อกในช่วงเวลาเดียวกันของปีมีสูงสุดเพียง 1.5 ล้านตัน ขณะนี้เพิ่มขึ้นถึง 200% เฉพาะในจังหวัดสุลาเวสีใต้ (South Sulawesi) เพียงแห่งเดียว ปริมาณข้าวในคลังของ State Logistics Agency (Bulog) ได้เพิ่มขึ้นเกิน 761,000 ตัน ซึ่งมากกว่าสองเท่าเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

นาย Andi Amran Sulaiman ยังกล่าวว่า ในอดีตเมื่อคลังสินค้าในสุลาเวสีใต้เต็มจะสามารถเก็บได้สูงสุดประมาณ 300,000 ตัน แต่ปัจจุบันได้เพิ่มขึ้นเป็น 761,000 ตันทั่วทั้งจังหวัด

แม้จะเผชิญกับความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ในระดับโลกอย่างต่อเนื่อง นาย Andi Amran Sulaiman ยืนยันว่า ความมั่นคงทางอาหารของอินโดนีเซียยังคงอยู่ในระดับแข็งแกร่ง โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการผลิตข้าวภายในประเทศที่เติบโตอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ เขายังระบุว่า ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้การกระจายสินค้าจำเป็นต้องใช้ศักยภาพด้านการขนส่งที่สูงขึ้น รวมถึงการใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ขึ้นในการลำเลียงสินค้า เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณอุปทานที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

สำนักข่าว TEMPO.CO รายงานว่า นาย Andi Amran Sulaiman รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรได้ ยืนยันความพร้อมของสำรองข้าวเพื่อตอบสนองต่อปรากฏการณ์เอลนีโญ (El Nino) หรือฤดูแล้งยาวนานที่คาดว่าจะ ยืดนานถึง 6 เดือน โดยเขากล่าวว่า เอลนีโญที่กำลังเผชิญตั้งแต่ปี 2023 มีความรุนแรงมากกว่า ดังนั้นเอลนีโญในปี นี้จะยาวนาน 6 เดือนหรือไม่ ขณะนี้สต็อกสำรองที่อยู่ในคลังของ BULOG อยู่ที่ 4.3 ล้านตัน

นอกจากการรับรองปริมาณสำรองข้าวในคลังของ BULOG แล้ว รัฐมนตรียังระบุว่า มีแหล่งข้าวจากหลาย แหล่ง เช่น อุตสาหกรรมโรงแรมและร้านอาหาร ซึ่งคาดว่าจะมีปริมาณรวมประมาณ 12.5 ล้านตัน ข้าวที่ยังอยู่ในช่วง เพาะปลูก (standing crop) ปัจจุบันประเมินว่าจะมีปริมาณราว 11 ล้านตัน

เขากล่าวว่า เมื่อคำนวณจากการบริโภคข้าวเดือนละ 2.5-2.6 ล้านตัน เขาประเมินว่าคลังสำรองข้าวของ ประเทศสามารถรองรับความต้องการได้ 10-11 เดือน

นาย Andi Amran Sulaiman ยังเปรียบเทียบประสบการณ์การรับมือเอลนีโญของรัฐบาลในปีนี้กับปีที่ ผ่านมา โดยชี้ว่าในปี 2023 และ 2024 รัฐบาลเพิ่งเริ่มดำเนินมาตรการรับมือเมื่อฤดูกาลเริ่มต้น

อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีเกษตรฯ ระบุว่าปัจจุบันรัฐบาลได้เตรียมความพร้อมรับมือเอลนีโญล่วงหน้าแล้ว เช่น ผ่านโครงการชลประทานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 1 ล้านเฮกตาร์ และการแจกจ่ายเครื่องสูบน้ำประมาณ 60,000-70,000 เครื่องทั่วอินโดนีเซีย

ที่มา *Oryza.com*

มาเลเซีย

สำนักข่าว The Khmer Times รายงานว่า ภาคอุตสาหกรรมข้าวของมาเลเซียกำลังเผชิญแรงกดดันที่เพิ่ม สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อให้เกิดข้อกังวลว่าประเทศอาจกำลังก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤตด้านอุปทานในอนาคต แม้ใน ปัจจุบันจะยังไม่เกิดภาวะขาดแคลนโดยทันที แต่จุดอ่อนเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึก ประกอบกับความเสี่ยงจากปัจจัย ภายนอกที่ทวีความรุนแรงขึ้น กำลังเปิดเผยความเปราะบางของกรอบความมั่นคงทางอาหารของประเทศอย่าง ชัดเจน

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งคือ การพึ่งพาการนำเข้าข้าวอย่างต่อเนื่องของมาเลเซีย โดยการผลิต ภายในประเทศสามารถรองรับความต้องการได้เพียงประมาณร้อยละ 70 ของความต้องการทั้งหมด ส่วนที่เหลือ จำเป็นต้องนำเข้าจากประเทศผู้ส่งออกในภูมิภาค เช่น เวียดนามและไทย การพึ่งพาดังกล่าวทำให้ประเทศมีความ เสี่ยงต่อแรงกระแทกจากภายนอก อาทิ มาตรการจำกัดการส่งออก ความหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน และความผัน พวนของราคาในตลาดข้าวโลก ซึ่งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความเสี่ยงเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นจากปัญหาการ ผลิตที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และพลวัตทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงไป

ขณะเดียวกัน ความต้องการบริโภคข้าวภายในประเทศยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและรูปแบบการบริโภคที่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม การผลิตภายในประเทศกลับไม่สามารถขยายตัวได้สอดคล้องกับอุปสงค์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่เพาะปลูกที่มีจำกัด ระดับผลิตภาพทางการเกษตรที่ยังต่ำ และความไม่มีประสิทธิภาพเชิงโครงสร้างในภาคเกษตรกรรม ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างอุปสงค์และอุปทานขยายตัวกว้างขึ้น และยิ่งตอกย้ำความจำเป็นในการพึ่งพาการนำเข้า

นอกจากนี้ ปัจจัยระดับโลกยังมีบทบาทในการซ้ำเติมสถานการณ์ให้ทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศได้ส่งผลกระทบต่อผลผลิตในภูมิภาคผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ ขณะที่ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้นรวมถึงปุ๋ยและพลังงาน ได้ผลักดันต้นทุนการผลิตให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้ง ความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์และมาตรการกีดกันทางการค้า ยังเพิ่มความไม่แน่นอนต่อกระแสการค้าข้าวระหว่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศที่พึ่งพาการนำเข้า เช่น มาเลเซีย มีความเปราะบางมากยิ่งขึ้น

เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลมาเลเซีย (Government of Malaysia) ได้ดำเนินมาตรการเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอุปทานในระยะสั้น อาทิ การจัดเก็บสต็อกสำรองในระดับที่คาดว่าจะสามารถรองรับการบริโภคได้หลายเดือน รวมถึงการติดตามภาวะตลาดอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการตื่นตระหนกในการซื้อสินค้า แม้มาตรการเหล่านี้จะช่วยบรรเทาผลกระทบในระยะสั้น แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึกภายในภาคส่วนดังกล่าวได้

ในระยะข้างหน้า ภาคอุตสาหกรรมข้าวของมาเลเซีย จำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปเชิงนโยบายในระยะยาว เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการรับมือกับความเสี่ยง การยกระดับผลิตภาพทางการเกษตร การลงทุนในเทคโนโลยีและแนวปฏิบัติการผลิตสมัยใหม่ การเพิ่มประสิทธิภาพของห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนการกระจายแหล่งนำเข้า ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเปราะบางของระบบ หากปราศจากมาตรการดังกล่าว ประเทศอาจเผชิญแรงกดดันด้านอุปทานข้าวที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่ตลาดโลกเผชิญความไม่มั่นคงสูง

ที่มา *Oryza.com*

ญี่ปุ่น

เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2569 คณะรัฐมนตรีญี่ปุ่นอนุมัติการปรับเปลี่ยนนโยบายข้าว โดยหันมาใช้กลยุทธ์การผลิตตามความต้องการตลาด (demand-aligned output strategy) พร้อมประกาศมาตรการใหม่เพื่อป้องกันการขาดแคลน หลังราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

รัฐบาลของนางसानาเอ ทาคาอิชิ (Sanae Takaichi) นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น มีแผนยื่นร่างกฎหมาย (พระราชบัญญัติอาหารหลัก (Staple Food Law)) ต่อสภานิติบัญญัติในวันเดียวกัน เพื่อแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพด้านอุปทาน ความต้องการ และราคาของอาหารหลัก ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนทิศทางการนโยบายของนายชิเงรุ อิชิบะ (Shigeru Ishiba) อดีตนายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่น ที่มุ่งเพิ่มการผลิตและส่งออกเพื่อควบคุมราคา

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติดังกล่าวมีมาตรการเพื่อสร้างเสถียรภาพด้านอุปทานและราคาของพืชอาหารหลัก เช่น ข้าว รวมถึงข้อกำหนดเรื่องการปรับการผลิตโดยใช้เป้าหมายเชิงตัวเลข แม้ว่ารัฐบาลจะยกเลิกนโยบายลดพื้นที่เพาะปลูกข้าว “เกินต้น” (Gentan rice acreage reduction) ในปี 2018 ก็ตาม

ตามร่างกฎหมายฉบับใหม่ ข้อกำหนดเชิงตัวเลขดังกล่าวจะถูกยกเลิก และกฎหมายที่แก้ไขแล้วจะระบุอย่างชัดเจนถึงนโยบายระยะยาวของรัฐบาลในการส่งเสริมการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันการลดลงของราคาจากอุปทานล้นตลาด

ร่างกฎหมายยังรวมมาตรการปฏิรูประบบสำรองข้าว โดยวางกรอบให้ภาคเอกชนสามารถบริหารจัดการส่วนหนึ่งของคลังสำรองข้าวของชาติได้ การแก้ไขนี้จะอนุญาตให้รัฐบาลระบายข้าวจากคลังสำรองเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนจากความต้องการสูง ไม่ใช่เพียงเมื่อการผลิตข้าวลดลงเท่านั้น

การปรับเปลี่ยนนโยบายครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคา ด้วยการป้องกันการผลิตข้าวล้นตลาดและเกินความต้องการ และสนับสนุนให้ภาคธุรกิจผลิตข้าวตามสภาพความต้องการของตลาด

สำนักข่าวเกียวโด (Kyodo News) รายงานว่า เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากรัฐบาลไม่สามารถประเมินสภาพการกระจายข้าวและแนวโน้มอุปสงค์-อุปทานได้อย่างแม่นยำ การแก้ไขกฎหมายครั้งนี้จะกำหนดให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ต้องรายงานปริมาณสต็อกข้าวอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ เพื่อสนับสนุนปริมาณสำรองข้าวของรัฐบาลที่สามารถปล่อยออกมาได้อย่างรวดเร็วในกรณีขาดแคลน บริษัทเอกชนที่มีขนาดใหญ่จะถูกกำหนดให้ต้องเก็บสต็อกข้าวสำรองด้วย

สถานการณ์นี้ถูกเรียกว่า “วิกฤติข้าวสมัยเรวะ” (Reiwa rice crisis) ซึ่งอ้างอิงถึงยุคราชวงศ์ญี่ปุ่นปัจจุบัน โดยข้อมูลของรัฐบาลระบุว่า ราคาขายปลีกเฉลี่ยของถุงข้าวขนาด 5 กิโลกรัม ปรับตัวลงในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาอยู่ต่ำกว่า 4,000 เยน (ประมาณ 25 ดอลลาร์)

ในกรณีเกิดการขาดแคลน รัฐบาลจะออกคำเตือนหรือเปิดเผยรายชื่อธุรกิจที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งระบายข้าว เพื่อสร้างแรงกดดันให้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

การปรับปรุงนี้จะอนุญาตให้รัฐบาลสามารถปล่อยข้าวจากคลังสำรองเมื่อเกิดภาวะขาดแคลนจากความต้องการสูง ไม่ใช่เพียงเมื่อการผลิตข้าวลดลงเท่านั้น และเพื่อให้สามารถระบายข้าวสำรองได้อย่างรวดเร็ว ร่างกฎหมายกำหนดให้จัดตั้งกรอบการทำงานที่บังคับให้ผู้จัดจำหน่ายข้าวขนาดใหญ่ เช่น ผู้รวบรวมและผู้ค้าส่ง ต้องรักษาระดับสำรองข้าวในปริมาณที่กำหนด

นอกจากนี้ บริษัทบางแห่งที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งและจำหน่ายข้าว รวมถึงบางธุรกิจร้านอาหาร จะต้องลงทะเบียนเป็น “หน่วยงานจัดการข้าว” (rice-handling entities) และรายงานข้อมูลสต็อก การขนส่ง และยอดขายอย่างสม่ำเสมอ

การเคลื่อนไหวดังกล่าวสะท้อนบทเรียนจากภาวะขาดแคลนข้าวรุนแรงที่เกิดขึ้นในฤดูร้อนปี 2024 โดยขณะนั้น รัฐบาลไม่สามารถประเมินสถานะการกระจายข้าวได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากระบบการกระจายที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

ทั้งนี้ รัฐบาลอ้างว่าปัจจัยที่ทำให้ราคาข้าวปรับตัวสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ อุณหภูมิที่สูงส่งผลกระทบต่ออุปทาน และความต้องการที่เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ

รายงานจากสำนักข่าว The Jiji Press โดยอ้างอิงการเปิดเผยของกระทรวงเกษตรว่า ราคาข้าวในญี่ปุ่นที่จำหน่ายในช่วงวันที่ 23 มีนาคม 2569 ถึงวันอาทิตย์ที่ 29 23 มีนาคม 2569 มีราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 3,935 เยนต่อ 5 กิโลกรัม ปรับลดลง 43 เยนจากสัปดาห์ก่อนหน้า นับเป็นการปรับตัวลดลงต่อเนื่องเป็นสัปดาห์ที่ 7

ราคาดังกล่าวคำนวณจากยอดขายในซูเปอร์มาร์เก็ตประมาณ 1,000 แห่งทั่วประเทศ โดยระดับราคา
ล่าสุดปรับลดลงต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งในขณะนั้นราคาข้าวได้ปรับเพิ่มขึ้นจนอยู่ในช่วง 4,000 เยน และ
รัฐบาลได้เริ่มนำข้าวจากคลังสำรองของรัฐออกสู่ตลาด

เมื่อจำแนกตามประเภทสินค้าพบว่า ราคาข้าวมีแบรนด์ (branded rice) มีค่าเฉลี่ยลดลง 83 เยน เหลือ
4,005 เยนต่อ 5 กิโลกรัม ขณะที่ราคาข้าวผสม (blended rice) กลับเพิ่มขึ้น 27 เยน มาอยู่ที่ 3,703 เยนต่อ 5
กิโลกรัม ซึ่งนับเป็นการปรับเพิ่มขึ้นครั้งแรกในรอบ 7 สัปดาห์

นอกจากนี้ สัดส่วนการจำหน่ายข้าวแบรนด์ในยอดขายรวมเพิ่มขึ้น 4 จุดเปอร์เซ็นต์ อยู่ที่ระดับ 77%
สะท้อนถึงความต้องการสินค้าคุณภาพที่ยังคงแข็งแกร่งในบางกลุ่มผู้บริโภค

คาดการณ์ว่าสินค้าคงคลังข้าวของภาคเอกชนจะอยู่ในช่วง 2.21–2.34 ล้านตัน ณ สิ้นเดือนมิถุนายน ซึ่งสูง
กว่าระดับที่เหมาะสมซึ่งประเมินไว้ที่ 1.8–2.0 ล้านตัน สะท้อนภาวะอุปทานส่วนเกินในตลาด

ภายใต้สถานการณ์ที่สมดุลอุปสงค์-อุปทานเริ่มผ่อนคลาย แรงกดดันด้านราคาขาลงจึงเริ่มปรากฏอย่าง
ชัดเจนมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในตลาดค้าปลีกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงธุรกรรมซื้อขายระหว่างผู้ค้าส่ง (interdealer
transactions) อีกด้วย ซึ่งบ่งชี้ถึงแนวโน้มราคาที่อ่อนตัวในระยะสั้นถึงปานกลาง

สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department
of Agriculture (USDA)) ได้เผยแพร่ประมาณการดุลข้าวล่าสุดของญี่ปุ่น (Japan) สำหรับปีการตลาด 2026/27 ซึ่ง
สะท้อนทั้งแนวโน้มการลดลงของการผลิตและการปรับเปลี่ยนการใช้ข้าวในภาคอาหารสัตว์

การผลิต (Production)

การผลิตข้าวของญี่ปุ่น (Japan) ในปีการตลาด 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 7.38 ล้านตัน (ในรูปข้าวสาร)
ลดลงร้อยละ 1.5 จากปี 2025/26 สาเหตุหลักมาจากการลดพื้นที่เพาะปลูกเหลือ 1.46 ล้านเฮกตาร์ ซึ่งเป็นผลจาก
ปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น การสูงวัยของเกษตรกรและการออกจากอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้ บางพื้นที่คาดว่าจะ
เปลี่ยนไปปลูกพืชทดแทน เช่น ข้าวสาลี (wheat), ข้าวบาร์เลย์ (barley) และข้าวโพด (corn) เนื่องจากราคาข้าวใน
ประเทศเริ่มปรับตัวเข้าสู่ระดับสมดุลหลังจากปีที่แล้วราคาพุ่งสูง

การบริโภค (Consumption)

การบริโภคข้าวคาดว่าจะอยู่ที่ 8.05 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 จากปี 2025/26 การเพิ่มขึ้นนี้ไม่ได้มาจาก
การบริโภคอาหารโดยตรง แต่เป็นผลจากการใช้ข้าวในอาหารสัตว์ ซึ่งชดเชยการลดลงของการบริโภคข้าวเพื่อการ
บริโภคทั่วไป (table rice)

การบริโภคข้าวเพื่ออาหารมนุษย์ของญี่ปุ่นอยู่ในแนวโน้มลดลงระยะยาว เนื่องจากการกระจายตัวด้าน
อาหาร (dietary diversification), การลดลงของประชากร, และประชากรสูงวัย ราคาข้าวที่สูงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา
ได้กระตุ้นให้ผู้บริโภคหันไปบริโภคผลิตภัณฑ์จากข้าวสาลี เช่น ขนมปังและเบะหมี่

การนำเข้า (Imports)

การนำเข้าคาดว่าจะลดลงเหลือประมาณ 700,000 ตัน จากระดับที่สูงในปีก่อน เนื่องจากอุปทานใน
ประเทศปรับตัวดีขึ้นและราคาข้าวปรับลดลง โดยญี่ปุ่นยังคงนำเข้าข้าวภายใต้ระบบรัฐค้า (state trading system)
และมีการนำเข้าภาคเอกชนเพิ่มเติมเมื่อราคาข้าวในประเทศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

สต็อก (Stocks)

สต็อกข้าวในญี่ปุ่นคาดว่าจะสูงอยู่ที่ประมาณ 1.8 ล้านตัน ณ สิ้นปีการตลาด 2026/27 โดยการสะสมสต็อกเกิดจากการบริโภคข้าวเพื่อตารางอาหารที่ลดลงและการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่ราคาพุ่งสูง การสะสมสต็อกนี้ช่วยให้ราคาข้าวภายในประเทศมีแนวโน้มคงตัวหรือปรับลดเล็กน้อยในปี 2026/27

ราคา (Prices)

ราคาข้าวในปี 2025 พุ่งขึ้นอย่างสูงกว่า 60% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นสูงสุดในหลายสิบปี ส่งผลให้เกิดการนำเข้ามากขึ้นและการบริโภคลดลง อย่างไรก็ตาม ด้วยสต็อกที่เพิ่มขึ้นและสถานะอุปทาน-ความต้องการที่ดีขึ้น ราคาข้าวคาดว่าจะปรับลดในปี 2026/27 แต่ยังคงสูงกว่าระดับประวัติศาสตร์

นโยบายข้าว (Policy Overview)

นโยบายข้าวของญี่ปุ่นเน้นการจัดการจัดสมดุลอุปสงค์-อุปทานและสนับสนุนรายได้เกษตรกร โดยมีโปรแกรมจ่ายตรงสำหรับการใช้พื้นที่นา (Direct Payment for Rice Paddy Utilization) กระตุ้นให้เกษตรกรเปลี่ยนการผลิตจากข้าวบริโภคไปเป็นข้าวอาหารสัตว์หรือพืชทดแทน นโยบายนี้สอดคล้องกับความต้องการข้าวที่ลดลงในตลาด และช่วยรักษารายได้ชุมชนชนบท โดยกรอบนโยบายใหม่คาดว่าจะเริ่มปี 2027 เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและผลิตภาพ

ขณะที่การใช้ข้าวเป็นอาหารสัตว์ (Feed Rice) คาดว่าการใช้ข้าวในอาหารสัตว์จะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในปี 2026/27 เนื่องจากเกษตรกรลดการผลิตข้าวบริโภค ซึ่งการใช้ข้าวเป็นอาหารสัตว์นี้จะทดแทนธัญพืชอื่น เช่น ข้าวโพด (corn), ข้าวสาลี (wheat), และซอร์กัม (sorghum) เล็กน้อย ลดความต้องการธัญพืชเหล่านี้ลงบางส่วน

สำหรับการควบคุมการนำเข้า (Import Regulation) ญี่ปุ่นยังคงมีการควบคุมการนำเข้าข้าวอย่างเข้มงวดผ่านระบบโควตาภาษี WTO (tariff-rate quota: TRQ) และระบบรัฐค้ำ การนำเข้าภายในโควตา (in-quota) มีการควบคุมราคา ส่วนการนำเข้านอกโควตาถูกเก็บภาษีสูงมาก ทำให้การนำเข้าเพิ่มเติมเป็นไปได้ยาก ซึ่งการนำเข้าภาคเอกชนจะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อมีโอกาสทำกำไรจากความต่างราคากับตลาดภายในประเทศ

สรุปได้ว่า ตลาดข้าวญี่ปุ่น (Japan) ปีการตลาด 2026/27 จะเน้นการลดพื้นที่เพาะปลูก การปรับการใช้ข้าวไปเป็นอาหารสัตว์ การบริหารสต็อกอย่างระมัดระวัง และการรักษาระดับราคาภายในประเทศให้อยู่ในระดับเหมาะสม ขณะที่นโยบายรัฐยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนรายได้เกษตรกรและควบคุมสมดุลตลาด

นอกจากนี้ จากรายงานล่าสุดของ USDA ระบุว่า ประเทศญี่ปุ่นต้องเผชิญกับการเพิ่มขึ้นอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนของการนำเข้าข้าวโดยภาคเอกชนในปี 2025 ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากราคาข้าวภายในประเทศที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปริมาณการนำเข้าอยู่ที่ 96,834 ตัน เพิ่มขึ้นถึง 95 เท่าเมื่อเทียบกับปี 2024 และถือเป็นระดับสูงสุดนับตั้งแต่มีการจัดตั้งระบบการนำเข้าปัจจุบันในปี 1999 แม้ว่าญี่ปุ่นจะมีมาตรการภาษีสูงและการควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวดภายใต้ระบบโควตาภาษีศุลกากรขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) หรือระบบ Tariff-Rate Quota (TRQ) แต่ข้าวนำเข้ากลับสามารถแข่งขันด้านราคาได้ เนื่องจากราคาข้าวภายในประเทศพุ่งสูงขึ้นอย่างมาก โดยสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ส่งออกหลัก คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 78% ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด รองลงมาคือไต้หวัน เวียดนาม ไทย และประเทศอื่น ๆ

ระบบการนำเข้าข้าวของญี่ปุ่นมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด โดยการนำเข้าส่วนใหญ่ดำเนินการภายใต้โควตา WTO ในระบบ TRQ ปริมาณ 682,000 ตัน ซึ่งบริหารจัดการโดยภาครัฐ ภายในโควตาดังกล่าว มีการจัดสรรข้าวสำหรับการบริโภคโดยตรง (table rice) ไม่เกิน 100,000 ตัน ผ่านกลไกการประมูลแบบ Simultaneous Buy and Sell (SBS) ขณะที่ส่วนที่เหลือถูกจัดสรรไปเพื่อการแปรรูป อาหารสัตว์ หรือความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

อย่างไรก็ตาม จากการที่อุปสงค์ที่แข็งแกร่งและราคาภายในประเทศที่อยู่ในระดับสูง ส่งผลให้โควตา SBS ถูกใช้เต็มจำนวนทั้งในปี 2024 และ 2025 และกระตุ้นให้ผู้ค้าภาคเอกชนหันไปนำเข้าข้าวนอกโควตา แม้ต้องเผชิญกับอัตราภาษีที่สูงกว่า ส่งผลให้ปริมาณข้าวนำเข้าที่มีจำหน่ายในตลาดรวมอยู่ที่ประมาณ 200,000 ตัน หรือคิดเป็นราว 3% ของการบริโภคข้าวเพื่อการบริโภคโดยตรงทั้งหมดของญี่ปุ่น

การเพิ่มขึ้นของการนำเข้าในครั้งนี้มีสาเหตุสำคัญจากภาวะขาดแคลนข้าวในปี 2024 ซึ่งส่งผลให้ราคาข้าวปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าภายในเดือนพฤษภาคม 2025 เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลญี่ปุ่นได้ระบายข้าวจากคลังสำรองจำนวน 590,000 ตันเข้าสู่ตลาดเพื่อรักษาเสถียรภาพราคา แม้ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นในปี 2025 แต่ระดับราคายังคงอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ผู้บริโภคลดการบริโภคข้าว และทำให้สินค้าคงคลังของภาคเอกชนเพิ่มขึ้น ภายในช่วงปลายปี 2025 ระดับสินค้าคงคลังที่สูงขึ้นเริ่มช่วยบรรเทาความตึงตัวของราคา และราคาข้าวเริ่มปรับลดลงในช่วงปลายปี

วิกฤตดังกล่าวยังส่งผลให้โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป โดยข้าวนำเข้าได้รับความนิยมนำมาปรุงเป็นอาหารสำเร็จรูป ขณะที่ช่องทางค้าปลีกมีความหลากหลายมากขึ้น โดยมีทั้งข้าวผสม ข้าวจากคลังสำรองของรัฐ และข้าวนำเข้า วางจำหน่ายควบคู่กับข้าวแบรนด์พรีเมียมภายในประเทศ ผู้บริโภคมีแนวโน้มแบ่งกลุ่มระหว่างสินค้าราคาประหยัดและข้าวแบรนด์ระดับสูงมากขึ้น ภายในเดือนมีนาคม 2026 ข้าวแบรนด์กลับมามีส่วนแบ่งตลาดค้าปลีกเพิ่มขึ้นอีกครั้งตามการปรับตัวลดลงของราคา อย่างไรก็ตาม คาดว่าข้าวนำเข้าจะยังคงมีบทบาทในตลาด โดยเฉพาะในภาคบริการอาหาร (food service) ซึ่งความมีเสถียรภาพของราคามีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในระยะข้างหน้า ญี่ปุ่นมีแผนดำเนินการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพด้านอุปทาน โดยรัฐบาลมีแผนปรับเปลี่ยนนโยบายจากการพึ่งพาการสำรองข้าวของภาครัฐบางส่วน ไปสู่การกำหนดให้ภาคเอกชนถือครองสินค้าคงคลังขั้นต่ำภายในปี 2028 โดยกำหนดให้ผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ต้องรักษาระดับสินค้าคงคลังตามเกณฑ์ขั้นต่ำ นโยบายดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบต่อภาวะขาดแคลนในอนาคต และลดการพึ่งพาค้างสำรองของภาครัฐ ขณะเดียวกัน เมื่ออุปทานภายในประเทศปรับตัวดีขึ้นและราคามีแนวโน้มอ่อนตัวลง ความต้องการนำเข้าข้าวอาจชะลอลงในปี 2026 แต่มีแนวโน้มว่าจะไม่หายไปโดยสิ้นเชิง

ที่มา *Oryza.com*

เกาหลีใต้

องค์การการค้าเกษตร ประมง และอาหารแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (Korea Agro-Fisheries & Food Trade Corporation: KAFTC) ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐของประเทศเกาหลีใต้ (South Korea) ได้ประกาศเปิดประมูลระหว่างประเทศเพื่อจัดซื้อข้าวในปริมาณประมาณ 65,394 ตัน ตามข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านแพลตฟอร์มเว็บไซต์ของหน่วยงาน

โดยกำหนดเส้นตายสำหรับการยื่นเสนอราคา (price submission) อยู่ที่เวลา 15:00 น. ตามเวลาเกาหลี (Korea Standard Time: KST) ของวันที่ 20 เมษายน 2569 ขณะเดียวกัน กระบวนการยื่นประมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (electronic bidding) มีกำหนดจัดขึ้นในช่วงเวลา 10:00–11:00 น. (KST) ของวันที่ 21 เม.ย. 2569

สำหรับรายละเอียดการประมูลข้าวระหว่างประเทศครั้งที่ 2 ประจำปี 2569 (2026) โดยองค์การ Korea Agro-Fisheries & Food Trade Corporation (KAFTC) ซึ่งครอบคลุมชนิดข้าว แหล่งกำเนิด มาตรฐาน ปริมาณ ระยะเวลาการส่งมอบ และท่าเรือปลายทาง ดังนี้

รายละเอียดรายการประมูล

1. หมายเลข AT3006-BRI-26 (530)

- ข้าวกล้องเมล็ดกลาง (Non-Glutinous Brown Rice Medium Grain) แหล่งกำเนิด: สหรัฐอเมริกา (United States) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 8,116 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 15 ตุลาคม – 31 ธันวาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: กวางยาง (Gwangyang)

2. หมายเลข AT3007-BRI-26 (531)

- ข้าวกล้องเมล็ดกลาง แหล่งกำเนิด: สหรัฐอเมริกา (United States) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 5,555 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 1 พฤศจิกายน – 31 ธันวาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: กวางยาง (Gwangyang)

3. หมายเลข AT3008-BRI-26 (532)

- ข้าวกล้องเมล็ดกลาง แหล่งกำเนิด: ออสเตรเลีย (Australia) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 8,000 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 1 สิงหาคม – 31 ตุลาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: ปูซาน (Busan)

4. หมายเลข AT3009-BRI-26 (533)

- ข้าวกล้องเมล็ดกลาง แหล่งกำเนิด: ออสเตรเลีย (Australia) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 9,328 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 1 ตุลาคม – 31 ธันวาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: ปูซาน (Busan)

5. หมายเลข AT3010-BRI-26 (534)

- ข้าวกล้องเมล็ดสั้น (Non-Glutinous Brown Rice Short Grain) แหล่งกำเนิด: จีน (China) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 22,222 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 30 กันยายน 2569 ท่าเรือปลายทาง: กุนซาน (Gunsan)

6. หมายเลข AT3011-BRI-26 (535)

- ข้าวกล้องเมล็ดยาว (Non-Glutinous Brown Rice Long Grain) แหล่งกำเนิด: เวียดนาม (Vietnam) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 4,680 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 30 กันยายน 2569 ท่าเรือปลายทาง: ดงแฮ (Donghae)

7. หมายเลข AT3012-MRI-26 (536)

- ข้าวสารขัดขาวเมล็ดยาว (Non-Glutinous Milled Rice Long Grain) แหล่งกำเนิด: เวียดนาม (Vietnam) มาตรฐาน: US No.1 ปริมาณ: 400 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 1 มิถุนายน – 31 กรกฎาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: ปูซาน (Busan)

8. หมายเลข AT3013-BRI-26 (537)

- ข้าวกล้องเมล็ดยาว แหล่งกำเนิด: ไทย (Thailand) มาตรฐาน: US No.3 ปริมาณ: 5,993 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 30 กันยายน 2569 ท่าเรือปลายทาง: อุลซาน (Ulsan)

9. หมายเลข AT3014-MRI-26 (538)

- ข้าวสารขัดขาวเมล็ดยาว แหล่งกำเนิด: ไทย (Thailand) มาตรฐาน: US No.1 ปริมาณ: 1,100 ตัน
- กำหนดส่งมอบ: 1 มิถุนายน – 31 กรกฎาคม 2569 ท่าเรือปลายทาง: ปูซาน (Busan) สามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.at.or.kr/article/apko363300/view.action?articleId=52011>

ที่มา Oryza.com

จีน

สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture (USDA)) รายงานว่า จีนได้ก้าวสำคัญในการเสริมสร้างกรอบการปรับปรุงพันธุ์ข้าวและการคุ้มครองเมล็ดพันธุ์ ด้วยการเผยแพร่ร่างแนวทางและเกณฑ์กำหนดพันธุ์ที่สืบสายพันธุ์โดยตรง (Essentially Derived Varieties: EDVs)

มาตรการดังกล่าวออกโดยกระทรวงเกษตรและกิจการชนบท (Ministry of Agriculture and Rural Affairs: MARA) มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในการปรับปรุงพันธุ์พืช พร้อมสนับสนุนนวัตกรรมในการพัฒนาพันธุ์ข้าว

ภายใต้ระบบที่เสนอ พันธุ์ข้าวจะถูกประเมินโดยใช้วิธีการทดสอบทางพันธุกรรมด้วยดีเอ็นเอ (DNA-based molecular testing) ร่วมกับการประเมินลักษณะทางสัณฐานวิทยา (phenotypic evaluation) เพื่อกำหนดความคล้ายคลึงทางพันธุกรรมกับพันธุ์ข้าวที่มีอยู่แล้ว

สำหรับเกณฑ์สำคัญในการกำหนด EDVs นั้น ร่างแนวทางนี้ได้กำหนด เกณฑ์เชิงตัวเลขที่ชัดเจน สำหรับการระบุพันธุ์ข้าวที่สืบสายพันธุ์โดยตรง

สำหรับวิธี MNP marker เกณฑ์ความคล้ายคลึงทางพันธุกรรมอยู่ที่ 90% และสำหรับวิธี SSR marker เกณฑ์ความคล้ายคลึงอยู่ที่ 88%

เกณฑ์เหล่านี้ถูกออกแบบเพื่อให้หน่วยงานกำกับดูแลและผู้ปรับปรุงพันธุ์มีมาตรฐานอ้างอิงเดียวกัน ลดข้อพิพาท และเมื่อพันธุ์ข้าวใดเข้าหรือเกินเกณฑ์นี้ ภาระการพิสูจน์ความเป็นอิสระในการปรับปรุงพันธุ์จะอยู่ที่ผู้พัฒนาพันธุ์นั้น

แนวทางดังกล่าวสะท้อนถึง กลยุทธ์ของจีนในการปรับปรุงอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ให้ทันสมัย โดยสอดคล้องกับเทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ขั้นสูง ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองสิทธิของผู้ปรับปรุงพันธุ์ และสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตระยะยาวในภาคข้าว

การทำให้การกำหนด EDVs มีมาตรฐานและสามารถวัดผลได้ จะช่วยให้จีนสร้างระบบการคุ้มครองเมล็ดพันธุ์ที่โปร่งใสและเสถียร พร้อมกระตุ้นนวัตกรรมและประสิทธิภาพของภาคข้าวในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

อินเดีย

ในสัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาส่งออกข้าวของประเทศอินเดียค่อนข้างทรงตัว ท่ามกลางอุปสงค์ที่ยังคงซบเซา อันเป็นผลจากอัตราค่าระวางขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยข้าวหนึ่ง 5% ของอินเดีย มีการเสนอราคาอยู่ที่ระดับ 341-348 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน ไม่เปลี่ยนแปลงจากสัปดาห์ก่อนหน้า ขณะที่ข้าวขาว 5% ของอินเดียมีราคาซื้อขายอยู่ที่ 336-341 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน

ผู้ส่งออกที่มีฐานอยู่ในเมืองโกลกาตา (Kolkata) ของอินเดียให้ความเห็นว่า ความต้องการซื้อจากผู้ซื้อในภูมิภาคแอฟริกา (Africa) อยู่ในระดับอ่อนแออย่างมาก เนื่องจากอัตราค่าระวางขนส่งที่อยู่ในระดับสูง

ขณะเดียวกัน ราคาข้าวภายในประเทศบังกลาเทศ ยังคงอยู่ในระดับสูง แม้ว่าจะมีผลผลิตในฤดูเก็บเกี่ยวที่แข็งแกร่ง และมีปริมาณสำรองที่เพียงพอ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวได้สร้างภาระอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้บริโภคที่กำลังเผชิญกับแรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น

กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรม (Ministry of Commerce and Industry) รายงานว่า ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569 อินเดียนำข้าวจำนวน 2,364,479 ตัน (ประกอบด้วยข้าวบาสมาดิจำนวน 684,065 ตัน และข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาดิจำนวน 1,680,414 ตัน) เพิ่มขึ้น 11.65% เมื่อเทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2568 ที่มีการส่งออกจำนวน 2,117,738 (ประกอบด้วยข้าวบาสมาดิจำนวน 587,938 ตัน และข้าวขาวที่ไม่ใช่บาสมาดิจำนวน 1,529,800 ตัน)

รายงานจากสำนักข่าว BigMint Bureau ระบุว่า ผู้ส่งออกรัฐปัญจาบ (Punjab) กำลังพิจารณาระบบแลกเปลี่ยนน้ำมันของอิหร่าน กับข้าวบาสมาดิจำนวนท่ามกลางความปั่นป่วนทางการค้า ซึ่งข้อเสนอระบบแลกเปลี่ยนสินค้า (barter) มุ่งหลีกเลี่ยงข้อจำกัดด้านการชำระเงินและความเสี่ยงจากมาตรการคว่ำบาตร ในขณะที่ความไม่แน่นอนทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อการค้าข้าวบาสมาดิจำนวนและกดดันราคาภายในประเทศ

การค้าข้าวบาสมาดิจำนวนของอินเดียนำกับอิหร่าน กำลังเผชิญแรงกดดันรอบใหม่ เนื่องจากความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันตก (West Asia) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบโลจิสติกส์ การชำระเงิน และการดำเนินการตามสัญญาการค้า โดยผู้ส่งออกในรัฐ Punjab ซึ่งร่วมกับ Haryana เป็นแหล่งส่งออกข้าวบาสมาดิจำนวนคุณภาพสูงหลักของประเทศ กำลังพิจารณากลไกการแลกเปลี่ยนสินค้า (barter mechanism) โดยใช้ข้าวแลกกับน้ำมันดิบจากอิหร่าน เพื่อรักษาการไหลเวียนทางการค้าและลดความเสี่ยงทางการเงิน

แนวทางดังกล่าวสะท้อนถึงความท้าทายด้านการชำระเงินที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยผู้ส่งออกมีความกังวลมากขึ้นเกี่ยวกับความเสี่ยงในการเรียกเก็บเงิน (receivable risk) ท่ามกลางความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนและข้อจำกัดของระบบธนาคารที่เชื่อมโยงกับมาตรการคว่ำบาตร

ทั้งนี้ อิหร่านยังคงเป็นตลาดปลายทางสำคัญที่มีสัดส่วนการนำเข้าข้าวบาสมาดิจำนวนจากอินเดียในระดับสูง อย่างไรก็ตาม การค้าชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญจากความยากลำบากในการชำระเงินในสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ และความเสี่ยงด้านคู่ค้าทางธุรกิจ (counterparty risk) ที่เพิ่มขึ้น

ในขณะที่ความปั่นป่วนในห่วงโซ่อุปทานกำลังกดดันภาวะตลาด โดยความขัดแย้งที่ดำเนินอยู่ได้ส่งผลกระทบต่อเส้นทางขนส่งทางทะเลที่สำคัญ โดยเฉพาะบริเวณ Strait of Hormuz ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการส่งออกข้าวไปยังประเทศในอ่าวเปอร์เซีย (Gulf) ส่งผลให้ปริมาณข้าวบาสมาดิจำนวนมากในระดับหลายแสนตัน ตกค้างอยู่ตามท่าเรือหรืออยู่ระหว่างการขนส่ง ทำให้การส่งมอบล่าช้าและสร้างแรงกดดันต่อวงจรมูลค่าเงินบาทของผู้ประกอบการ

ขณะเดียวกัน อัตราค่าระวางเรือ ค่าประกันภัยทางทะเล และความเสี่ยงในการขนส่งปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ส่งออกหลีกเลี่ยงการทำสัญญาแบบ CIF (Cost, Insurance, and Freight) ใหม่ และทบทวนระดับความเสี่ยงของธุรกิจ นอกจากนี้ ราคาน้ำมันที่อยู่ในระดับสูงยังเพิ่มแรงกดดันเชิงมหภาค (macroeconomic pressure) และส่งผลทางอ้อมต่อต้นทุนโลจิสติกส์และอัตรากำไรทางการค้า

ขณะที่ราคาภายในประเทศกำลังเผชิญแรงกดดันจากการส่งออกที่ชะลอตัว ซึ่งภายใต้ข้อจำกัดของช่องทางการส่งออก ปริมาณสต็อกข้าวบาสมาดิจำนวนในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ราคาภายในประเทศปรับลดลง โดยการประเมินของภาคอุตสาหกรรมระบุว่าราคาภายในลดลงประมาณ 5-6% ภายหลังจากความปั่นป่วนดังกล่าว ซึ่งสวนทางกับแนวโน้มก่อนหน้านี้ที่ราคาปรับเพิ่มขึ้นจากอุปสงค์ส่งออกที่แข็งแกร่ง

ในบริบทนี้ ข้อเสนอระบบแลกเปลี่ยนสินค้าดังกล่าวสะท้อนถึงการปรับกลยุทธ์ทางการค้าอย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ส่งออกมุ่งรักษาระดับการระบายสินค้า (offtake) บริหารสภาพคล่อง และรับมือกับสภาพแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์และการค้าที่มีความผันผวนสูงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำนักข่าว The Hindu Business Line รายงานว่า รัฐบาลอินเดียจัดซื้อข้าวจากเกษตรกรเพิ่มขึ้น 6% ในฤดูกาลตลาดข้าวฤดูคาริฟ (Kharif Marketing Season) ปี 2025-26 โดยการจัดซื้อข้าวกลับมาพื้นตัวในเดือนมีนาคม 2569 เพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า หลังจากหดตัวลง 17% ในเดือนกุมภาพันธ์

รัฐบาลอินเดียได้ดำเนินการจัดซื้อข้าวเพื่อสำรองในคลังของรัฐ (official reserves) ในช่วงเดือนตุลาคม 2568 ถึงมีนาคม 2569 ซึ่งเป็นฤดูกาลตลาดข้าวฤดูคาริฟ (Kharif Marketing Season) รวมปริมาณทั้งสิ้น 46.306 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 6% จากระดับ 45.436 ล้านตัน ในช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยการจัดซื้อกลับมาพื้นตัวอย่างมีนัยสำคัญในเดือนมีนาคม โดยเพิ่มขึ้นเกือบ 10 เท่า หลังจากที่ลดลง 17% ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569

รัฐบาลได้ปรับเพิ่มเป้าหมายการจัดซื้อข้าวทั่วประเทศสำหรับปี 2025-26 เป็น 48.7 ล้านตัน จากประมาณการเดิมที่มากกว่า 47.7 ล้านตัน โดยเป็นผลผลิตจากฤดูคาริฟ ขณะที่ปริมาณการจัดซื้อรวมในปี 2024-25 จากทั้งฤดูคาริฟและฤดูราบี (Rabi) อยู่ที่ 54.522 ล้านตัน ในรูปข้าวสาร

การจัดซื้อข้าวจากฤดูคาริฟได้สิ้นสุดลงแล้วในรัฐอื่นๆ ทั้งหมด โดยได้สิ้นสุดเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2569 ในรัฐ Andhra Pradesh, Bihar, Tamil Nadu, Kerala และ Maharashtra ยกเว้นที่รัฐ Odisha ซึ่งขยายระยะเวลาการจัดซื้อถึงวันที่ 7 เมษายน 2569 และ West Bengal (ต่อเนื่องถึง 30 เมษายน) รวมถึง Assam (ถึง 30 มิถุนายน) และ Tripura (ถึง 31 พฤษภาคม)

สำหรับเป้าหมายฤดูราบี (Rabi) รัฐบาลกลางได้กำหนดเป้าหมายการจัดซื้อข้าวจากฤดูราบีในช่วงเดือนเมษายนถึงกันยายน 2569 ไว้ที่ 7.957 ล้านตัน โดยตั้งเป้าซื้อสูงสุดจากรัฐ Telangana ที่ 3.5 ล้านตัน รองลงมาคือ Tamil Nadu 1.4 ล้านตัน, Odisha 1.1 ล้านตัน และ Andhra Pradesh 1.0 ล้านตัน

ฤดูกาลตลาดข้าวของอินเดียเริ่มต้นในเดือนตุลาคม โดยระยะเวลาการจัดซื้อจะแตกต่างกันไปตามรูปแบบการเพาะปลูกของแต่ละรัฐ ทั้งนี้ เนื่องจากผลผลิตข้าวเปลือกออกสู่ตลาดเร็วกว่าปกติในปีนี้ รัฐบาลจึงอนุญาตให้หน่วยงานจัดซื้อในรัฐ Punjab และ Haryana เริ่มดำเนินการตั้งแต่มิถุนายน 2568 และใน Tamil Nadu ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568

แหล่งข่าวทางการเปิดเผยว่า จากปริมาณการจัดซื้อกว่า 2.1 ล้านตัน ในเดือนมีนาคมเพียงเดือนเดียว (เทียบกับประมาณ 0.2 ล้านตัน ในปีก่อน) ปริมาณสูงสุดอยู่ที่ Odisha จำนวน 0.73 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าการจัดซื้อเป็นกระบวนการต่อเนื่อง แต่การโอนข้าวเข้าสู่คลังกลาง (Central Pool) อาจล่าช้า ส่งผลให้ข้อมูลในระบบมีความคลาดเคลื่อนในบางช่วงเวลา รัฐอื่นที่มีปริมาณจัดซื้อสูงในเดือนเดียวกัน ได้แก่ Bihar (0.442 ล้านตัน), Telangana (0.353 ล้านตัน) และ West Bengal (0.29 ล้านตัน)

ด้านสถานการณ์รายรัฐ ใน Tamil Nadu ปริมาณการจัดซื้อเพิ่มขึ้น 23% จนถึงสิ้นเดือนกุมภาพันธ์ แต่ปรับลดลง 17% ณ วันที่ 31 มีนาคม โดยปริมาณจัดซื้อในปีปัจจุบันคงอยู่ที่ 1.6 ล้านตัน เท่ากับ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ ขณะที่ตัวเลขของปีก่อนเพิ่มขึ้นเป็น 1.922 ล้านตัน จาก 1.3 ล้านตัน

ใน Telangana ปริมาณจัดซื้อเพิ่มขึ้น 22.7% อยู่ที่ 3.949 ล้านตัน จาก 3.219 ล้านตัน แม้ว่ารัฐจะพยายามส่งมอบข้าวเข้าสู่คลังกลางมากขึ้น แต่รัฐบาลกลางปฏิเสธการรับซื้อเพิ่มเติมเกินเพดานที่กำหนด ส่วน Andhra Pradesh มีการจัดซื้อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึง 79.3% อยู่ที่ 2.787 ล้านตันจาก 1.554 ล้านตัน ในปีก่อน

ใน West Bengal การจัดซื้อเพิ่มขึ้นเป็น 2.787 ล้านตัน จาก 1.554 ล้านตัน ในปีก่อน โดยแหล่งข่าวระบุว่าส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติของรัฐ (Assembly election) ที่กำลังดำเนินอยู่

ภาพรวมรัฐผู้ผลิตหลัก ใน Uttar Pradesh ซึ่งเป็นรัฐผู้ผลิตข้าวรายใหญ่ที่สุดในฤดูการปี มีการจัดซื้อรวม 4.175 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 8% จาก 3.866 ล้านตัน ในปีก่อน ขณะที่ Madhya Pradesh เพิ่มขึ้น 18.9% เป็น 3.467 ล้านตัน และ Uttarakhand เพิ่มขึ้น 11.3% เป็น 0.502 ล้านตัน

ในทางตรงกันข้าม Punjab ซึ่งเป็นแหล่งจัดหาข้าวหลักเข้าสู่คากลาง มีการจัดซื้อ 10.486 ล้านตัน ลดลง 9.7% จาก 11.613 ล้านตัน ในปีก่อน ขณะที่ Haryana มีปริมาณคงที่ที่ประมาณ 3.596 ล้านตัน

ด้าน Chhattisgarh มีการจัดซื้อเพิ่มขึ้น 4.3% เป็น 7.3 ล้านตัน จาก 7.0 ล้านตัน หลังจากเริ่มจัดซื้อเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน และสิ้นสุดวันที่ 31 มกราคม ขณะที่ Odisha เพิ่มขึ้น 29.8% เป็น 5.207 ล้านตัน และ Maharashtra เพิ่มขึ้น 2.9% เป็น 0.674 ล้านตัน ในทางกลับกัน Bihar ลดลง 5% เหลือ 2.496 ล้านตัน

ทั้งนี้กระทรวงเกษตรและสวัสดิการเกษตรกร (Ministry of Agriculture & Farmers Welfare) ระบุว่าผลผลิตข้าวฤดูการปี 2025-26 คาดว่าจะอยู่ที่ 123.93 ล้านตัน เพิ่มขึ้น 1% จาก 122.77 ล้านตันในปีก่อน ขณะที่ผลผลิตข้าวฤดูการปีคาดการณ์อยู่ที่ 16.72 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 16.13 ล้านตันในปี 2024-25

รายงานจากสำนักข่าว BigMint Bureau เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2569 ระบุว่า สหกรณ์การตลาดรัฐชัตตีสการ์ห์ (Chhattisgarh State Cooperative Marketing Federation) ได้อนุมัติให้ขายข้าวเปลือกทั้งสดและเก่าผ่านระบบประมูลออนไลน์ตามระดับราคามาตรฐาน (benchmark price levels) หลังการประชุมคณะอนุกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2569

การตัดสินใจนี้เกิดขึ้นหลังจากรัฐประมูลข้าวเปลือกประมาณ 0.75 ล้านตัน ในเขตสำคัญต่าง ๆ ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 2569 โดยมีผู้โรงสีเข้าร่วมประมูลอย่างต่อเนื่อง

ระดับราคาที่ยอมรับสำหรับข้าวเปลือก (Approved Paddy Price Levels)

- ข้าวเปลือกสดเกรด A (Fresh Grade A Paddy): INR 2,100 ต่อ 100 กิโลกรัม ขึ้นไป
- ข้าวเปลือกเก่าเกรด A (Aged Grade A Paddy): INR 2,050 ต่อ 100 กิโลกรัม
- ข้าวเปลือกสดชนิดธรรมดา (Fresh Common Paddy): INR 1,950 ต่อ 100 กิโลกรัม
- ข้าวเปลือกเก่าชนิดธรรมดา (Aged Common Paddy): INR 1,900 ต่อ 100 กิโลกรัม

ราคาที่แตกต่างกันสะท้อนถึง คุณภาพและอายุสต็อก (quality and stock vintage) โดยเกรด A ยังคงได้รับความนิยมสูงกว่า ซึ่งถึงความต้องการข้าวคุณภาพสูงทั้งสำหรับ โรงสีในประเทศ (domestic milling sector) และตลาดส่งออก (export-oriented segments)

ส่วนส่วนลดสำหรับสต็อกเก่าเป็นกลยุทธ์เพื่อ เร่งการระบายสต็อก (expedite inventory clearance) พร้อมคงวินัยการตั้งราคาตามตลาด เนื่องจากการเก็บรักษานานส่งผลต่อคุณภาพข้าว อัตราการสกัดน้ำหนัก (milling recovery) และรายได้ต่อเนื่อง (downstream realizations)

กลไกประมูลเพื่อความโปร่งใส (Transparent Auction Mechanism) รัฐเน้นว่าการทำธุรกรรมทั้งหมดจะผ่านแพลตฟอร์มประมูลออนไลน์ (online auction platform) เพื่อความโปร่งใสและการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ผู้ประมูลที่ลงทะเบียนแล้วต้องเข้าร่วมผ่านพอร์ทัลที่กำหนดและปฏิบัติตามกฎการประมูล เช่น การชำระเงินตรงเวลา (timely payment) และการรับสินค้าตามกำหนด (lifting procedures)

กลไกนี้ช่วย ปรับปรุงการค้นหาราคาที่เหมาะสม (price discovery) และเร่งการระบายสต็อกของรัฐ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายเพิ่มประสิทธิภาพห่วงโซ่อุปทาน

ผลกระทบต่ออุปทานและราคา (Impact on Supply and Prices) การระบายข้าวเปลือกตามระดับราคา มาตรฐานช่วยให้ ผู้โรงสีมีวัตถุดิบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคกลางและภาคตะวันออกของอินเดีย (central and eastern India) อย่างไรก็ตาม ราคาที่ปรับอย่างรอบคอบชี้ว่าโอกาสปรับราคาขึ้นสูงในระยะสั้นมีจำกัด

จากมุมมองการค้า การมีข้าวเปลือกราคาสมเหตุสมผลช่วยสนับสนุนกิจกรรมโรงสีและการผลิตข้าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะข้าวนอกกลุ่มบาสมาดิ สำหรับตลาดส่งออก เช่น แอฟริกาตะวันตก (West Africa)

การตั้งราคาที่เป็นโครงสร้างยังสะท้อนว่า รัฐบาลกำลังปรับสมดุลระหว่างการระบายสต็อกและความมั่นคงของตลาด เพื่อหลีกเลี่ยงการลดราคาจนกระทบแนวโน้มราคาที่มีอยู่

รายงานของสำนักข่าว Bloomberg ระบุว่าความขัดแย้งที่ดำเนินอยู่ในตะวันออกกลาง (Middle East) ได้ก่อให้เกิดการปรับตัวขึ้นอย่างรวดเร็วของราคาพลังงานและราคาปุ๋ยเรีย (urea) ทั่วโลก ส่งผลสร้างแรงกดดันใหม่ต่อภาคเกษตรของอินเดีย

โดยเกือบ 45% ของการส่งออกปุ๋ยเรียทั่วโลกผ่านอ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf) ความปั่นป่วนด้านอุปทานดังกล่าวทำให้ความร่วมมือในการจัดหาลดลง และผลักดันให้ราคาปุ๋ยเรียสูงขึ้น ส่งผลให้ภาระการนำเข้าของอินเดียเพิ่มขึ้นพร้อมกับค่าใช้จ่ายด้านเงินอุดหนุน

สำหรับอินเดีย ซึ่งเป็นผู้นำเข้าปุ๋ยเรียรายใหญ่ที่สุดของโลก ความผันผวนครั้งนี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สำคัญ ก่อนฤดูเพาะปลูกมรสุม รัฐบาลจึงหันไปเจรจาจัดหาปุ๋ยจากผู้ส่งออกทางเลือก เช่น รัสเซีย อินโดนีเซีย และ จีน พร้อมยืนยันว่าปริมาณสำรองภายในประเทศยังเพียงพอ

ต้นทุนปุ๋ยที่สูงขึ้นอาจส่งผลโดยตรงต่อการปลูกข้าว เนื่องจากปุ๋ยเรียเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกข้าว เกษตรกรอาจลดปริมาณการใช้หรือแบกรับต้นทุนสูงขึ้น ซึ่งอาจกระทบต่อผลผลิตในระยะสั้น

ในระยะสั้น เงินอุดหนุนจากรัฐบาลและสำรองปุ๋ยอาจช่วยบรรเทาผลกระทบได้ แต่หากราคาปุ๋ยสูงขึ้นต่อเนื่อง จะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ลดกำไรของเกษตรกรโดยเฉพาะรายย่อย ทำให้ราคาข้าวในประเทศปรับตัวสูงขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกหากต้นทุนยังคงอยู่ในระดับสูง

ทั้งนี้ แม้ความเสี่ยงด้านอุปทานในทันทีอาจยังสามารถจัดการได้ แต่ความผันผวนที่ยาวนานในตลาดปุ๋ย อาจก่อให้เกิดแรงกดดันต่อราคาข้าว และสร้างความไม่แน่นอนต่อการผลิตในฤดูกาลข้างหน้า

ตามรายงานของ Stuttgart Daily Leader ระบุว่า กรอบนโยบายข้าวของอินเดียกำลังถูกตรวจสอบและจับตามองจากนานาชาติเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญของโลกแสดงความกังวลต่อผลกระทบของนโยบายดังกล่าวที่มีต่อพลวัตทางการค้าและความสามารถในการแข่งขันด้านราคา

ในฐานะผู้ผลิตและผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของโลก โดยมีสัดส่วนคิดเป็นประมาณ 28% ของผลผลิตโลก อินเดียมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางของตลาดข้าวระหว่างประเทศ ดังนั้น การตัดสินใจเชิงนโยบายภายในประเทศจึงได้รับการติดตามอย่างใกล้ชิดจากทั้งประเทศผู้นำเข้าและผู้ส่งออก

ประเด็นสำคัญของข้อถกเถียงอยู่ที่โครงการอุดหนุนภาครัฐในวงกว้างของอินเดีย ซึ่งรวมถึงนโยบายราคาประกันขั้นต่ำ (Minimum Support Price: MSP) สำหรับเกษตรกร และโครงการกระจายข้าวให้แก่ผู้บริโภคในราคาที่ได้รับเงินอุดหนุนในวงกว้าง มาตรการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ประชากรจำนวนมหาศาลของประเทศ พร้อมทั้งรักษาเสถียรภาพรายได้ให้แก่เกษตรกรหลายล้านราย

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดการสะสมสต็อกข้าวในมือภาครัฐในปริมาณสูง ซึ่งสามารถระบายออกสู่ตลาดโลกในราคาที่มีความสามารถแข่งขัน ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างราคาในตลาดระหว่างประเทศ

ประเทศผู้ส่งออกคู่แข่ง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ปากีสถาน ออสเตรเลีย ปารากวัย และ ยูเครน ได้แสดงความเห็นว่านโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าโลก โดยเอื้อให้อินเดียสามารถส่งออกข้าวในราคาที่ต่ำกว่า และสร้างแรงกดดันต่อผู้ส่งออกรายอื่น

ข้อกังวลเหล่านี้ได้ถูกหยิบยกขึ้นหารืออย่างเป็นทางการในเวทีของ องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งประเทศสมาชิกได้ตั้งคำถามว่านโยบายอุดหนุนของอินเดียอาจเกินขอบเขตที่กำหนดไว้ภายใต้กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศหรือไม่

ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ดังกล่าว สหรัฐอเมริกา มีรายงานว่ากำลังพิจารณามาตรการเพิ่มเติม รวมถึงความเป็นไปได้ในการเปิดการสอบสวนภายใต้มาตรา 301 (Section 301) ต่อแนวปฏิบัติทางการค้าของอินเดีย ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้มาตรการตอบโต้ เช่น การเรียกเก็บภาษีศุลกากรเพิ่มเติม หรือมาตรการทางการค้าอื่นๆ อันมีแนวโน้มจะยกระดับความตึงเครียดระหว่างประเทศคู่ค้าสินค้าเกษตรรายสำคัญ

อย่างไรก็ดี นักวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่ากลไกการบังคับใช้ภายใต้กรอบของ WTO มีข้อจำกัด โดยมักนำไปสู่การใช้มาตรการตอบโต้ระหว่างประเทศ มากกว่าการบังคับให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายโดยตรง

แม้จะเผชิญแรงกดดันจากภายนอก แต่นโยบายของอินเดียยังคงยึดโยงกับเป้าหมายภายในประเทศเป็นหลัก โดยการรักษาระดับราคาสินค้าอาหารให้เข้าถึงได้ และการคุ้มครองรายได้ของเกษตรกร ถือเป็นวัตถุประสงค์สำคัญทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการเมือง โดยเฉพาะในประเทศที่ภาคเกษตรกรรมยังคงมีบทบาทต่อการจ้างงานของประชากรจำนวนมาก

ด้วยเหตุนี้ ผู้กำหนดนโยบายจึงเผชิญความท้าทายในการสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายด้านสวัสดิการภายในประเทศ กับแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นในการปรับนโยบายให้สอดคล้องกับกติกาการค้าโลก

ด้วยสถานะผู้นำในตลาดข้าวโลกของอินเดีย การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในด้านยุทธศาสตร์การส่งออก การบริหารจัดการสต็อก หรือโครงสร้างเงินอุดหนุน ย่อมส่งผลกระทบต่อราคาข้าวโลก กระแสการค้า และความสามารถในการแข่งขันของประเทศผู้ส่งออกรายอื่น

ท่ามกลางการจับตามองที่ทวีความเข้มข้น ทิศทางของนโยบายข้าวของอินเดียจะยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดเสถียรภาพและความเป็นธรรมของระบบการค้าข้าวในระดับโลกต่อไป

ที่มา *Oryza.com*

ปากีสถาน

สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture (USDA)) ได้เผยแพร่ประมาณการดุลข้าวล่าสุดของปากีสถาน (Pakistan) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

การผลิต (Production)

การผลิตข้าวของปากีสถาน (Pakistan) ในปีการตลาด 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 9.8 ล้านตัน (ในรูปข้าวสาร) เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อน โดยมีแรงหนุนจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตต่อไร่ที่ทรงตัว

ภาคการผลิตยังคงมีแนวโน้มเติบโตในระยะยาว โดยเฉพาะจากการนำพันธุ์ลูกผสมที่ให้ผลผลิตสูงมาใช้ในกลุ่มข้าวที่ไม่ใช่บาสมาตี (non-Basmati) ขณะที่การผลิตข้าวบาสมาตี (Basmati) ยังคงถูกจำกัดจากข้อจำกัดด้าน

พื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมและผลผลิตต่อไร่ที่ต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การขาดแคลนน้ำ ต้นทุนปัจจัยการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น และความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ เช่น น้ำท่วม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเติบโตในอนาคต

การบริโภค (Consumption)

การบริโภคข้าวในปี 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 4.5 ล้านตัน โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเติบโตของประชากร อย่างไรก็ตาม ข้าวยังคงเป็นอาหารรองเมื่อเทียบกับข้าวสาลี (wheat) โดยมีการบริโภคต่อหัวค่อนข้างต่ำที่ประมาณ 18 กิโลกรัมต่อปี นอกจากการบริโภคของมนุษย์แล้ว ข้าวหักประมาณ 200,000 ตันต่อปีถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยเฉพาะในภาคการเลี้ยงสัตว์ปีก

การส่งออก (Exports)

การส่งออกข้าวในปี 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 5.0 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากประมาณการ 4.7 ล้านตันในปี 2025/26 โดยได้รับแรงสนับสนุนจากอุปทานส่วนเกินที่เพียงพอสำหรับการส่งออก

ในช่วง 4 เดือนแรกของการตลาด 2025/26 (พฤศจิกายน 2568-กุมภาพันธ์ 2569) ปากีสถานส่งออกข้าวประมาณ 1.79 ล้านตัน ประกอบด้วยข้าวบาสมати 326,591 ตัน และข้าวไม่ใช้บาสมати 1,471,921 ตัน สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่โดดเด่นของข้าวไม่ใช้บาสมатиในโครงสร้างการส่งออก

อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการส่งออกกำลังเผชิญแรงกดดันจากการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะจากการกลับเข้าสู่ตลาดโลกของอินเดีย (India) ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาและส่วนแบ่งตลาด ส่งผลให้ผู้ส่งออกปากีสถานเริ่มหันไปขยายตลาดใหม่ เช่น แอฟริกา (Africa) และเอเชียกลาง (Central Asia)

ราคา (Prices)

ราคาส่งออกข้าวของปากีสถานปรับตัวลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน จากภาวะการแข่งขันและอุปทานที่เพิ่มขึ้นในตลาดโลก ณ เดือนมีนาคม 2026 ข้าวขาว 5% ของปากีสถานมีราคาอยู่ที่ประมาณ 346 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB) ลดลงประมาณร้อยละ 20 เมื่อเทียบรายปี ขณะที่ข้าวบาสมาทียังคงมีราคาสูงกว่ามากที่ประมาณ 1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน (FOB)

ความแตกต่างของราคาดังกล่าวสะท้อนถึงการวางตำแหน่งของข้าวบาสมатиในฐานะสินค้าพรีเมียมในตลาดโลก แม้แนวโน้มราคาโดยรวมจะอยู่ที่แรงกดดัน

สต็อก (Stocks)

สต็อกปลายปีในปี 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ประมาณ 2.6 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จากผลผลิตที่สูงขึ้นและปริมาณคงเหลือจากปีก่อนที่เพียงพอ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของสต็อกสะท้อนถึงความพร้อมของอุปทานภายในประเทศ แม้ว่าความต้องการส่งออกจะยังอยู่ในระดับสูง

นโยบายและโครงสร้างภาคส่วน (Policy & Sector Structure)

ภาคข้าวของปากีสถาน (Pakistan) มีลักษณะขับเคลื่อนโดยภาคเอกชนเป็นหลัก โดยเฉพาะในด้านการค้า ขณะที่ภาครัฐมีบทบาทในเชิงสนับสนุน และเพื่อตอบสนองต่อการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการสนับสนุนผู้ส่งออก เช่น โครงการคืนภาษีและอากรในอัตราร้อยละ 9 ซึ่งเริ่มใช้ในเดือนกุมภาพันธ์ 2026 เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขัน

ในด้านการปฏิรูปสถาบัน มีการเปลี่ยนผ่านจากกรมคุ้มครองพืช (Department of Plant Protection) ไปสู่หน่วยงานใหม่ คือ หน่วยงานการค้าเกษตรและความปลอดภัยด้านอาหารแห่งชาติ (National Agri-trade and

Food Safety Authority (NAFSA)) เพื่อยกระดับมาตรฐานสุขอนามัยพืช (phytosanitary) และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการส่งออก

นอกจากนี้ การนำเข้าข้าวอยู่ภายใต้อัตราภาษีร้อยละ 10 และผู้ส่งออกยังได้รับการสนับสนุนทางการเงินผ่านโครงการสินเชื่อส่งออกของธนาคารกลางปากีสถาน (State Bank of Pakistan)

โดยรวม ตลาดข้าวของปากีสถาน (Pakistan) ในปี 2026/27 มีลักษณะเด่นคือ การเติบโตของการผลิตอย่างต่อเนื่อง การพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก และแรงกดดันจากการแข่งขันในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น แม้ว่าข้อมูลการส่งออกในช่วงต้นปีการตลาด 2025/26 จะสะท้อนถึงการส่งออกที่แข็งแกร่ง แต่การกลับเข้าสู่ตลาดของอินเดีย (India) และแนวโน้มราคาที่ลดลง อาจจำกัดศักยภาพการขยายตัวในระยะถัดไป

ดังนั้น การรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านนโยบายสนับสนุน การกระจายตลาด และการยกระดับผลิตภาพ จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการคงบทบาทของปากีสถานในตลาดข้าวโลกในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

เคนยา

สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture (USDA)) ได้เผยแพร่ประมาณการดุลข้าวล่าสุดของเคนยา (Kenya) โดยสะท้อนแนวโน้มการฟื้นตัวของภาคอุตสาหกรรมข้าวหลังจากได้รับผลกระทบจากภัยแล้งในปีก่อนหน้า

การผลิต (Production)

การผลิตข้าวของเคนยา ในปีการตลาด 2026/27 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 225,000 ตัน (ในรูปข้าวสาร) จาก 180,000 ตันในปี 2025/26 การฟื้นตัวดังกล่าวมีปัจจัยหลักจากการปรับปรุงความพร้อมด้านทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะในโครงการชลประทาน Mwea Irrigation Scheme ซึ่งได้รับประโยชน์จากปริมาณน้ำในแม่น้ำที่กลับสู่ระดับปกติ และการสนับสนุนจากเขื่อน Thiba (Thiba Dam)

พื้นที่เก็บเกี่ยวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 55,000 เฮกตาร์ โดยได้รับแรงหนุนจากการฟื้นฟูและขยายโครงการชลประทานในพื้นที่สำคัญ เช่น คีซุมู (Kisumu) บูเซีย (Busia) และโฮมาเบย์ (Homa Bay) อย่างไรก็ตาม ความท้าทายด้านผลิตภาพยังคงมีอยู่ ได้แก่ ปัญหาศัตรูพืช (เช่น หนู และหอยเชอร์รี่ทองคำ – Golden Apple Snail) รวมถึงต้นทุนแรงงานและสารกำจัดศัตรูพืชที่เพิ่มสูงขึ้น

การบริโภค (Consumption)

การบริโภคข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 970,000 ตัน จาก 960,000 ตันในปีก่อน โดยได้รับแรงสนับสนุนจากอุปทานที่ดีขึ้นและราคาที่เข้าถึงได้มากขึ้น

ข้าวเป็นอาหารหลักที่สำคัญลำดับที่สามของเคนยา โดยความต้องการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการเติบโตของประชากร (ประมาณร้อยละ 3 ต่อปี) และการขยายตัวของความเป็นเมือง อีกทั้งยังเป็นทางเลือกทดแทนอาหารจากข้าวโพด (maize) โดยเฉพาะในครัวเรือนเมือง

การนำเข้า (Imports)

เคนยายังคงพึ่งพาการนำเข้าเป็นหลักเพื่อรองรับความต้องการภายในประเทศ โดยคาดว่าจะการนำเข้าจะอยู่ที่ 750,000 ตัน ลดลงเล็กน้อยจาก 780,000 ตันในปี 2025/26 จากการฟื้นตัวของการผลิตในประเทศ

แหล่งนำเข้าหลักมาจากประเทศในเอเชีย เช่น อินเดีย และปากีสถาน รวมถึงการนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เช่น แทนซาเนีย (Tanzania) แม้ว่าการนำเข้าจะลดลงเล็กน้อย แต่ยังคงเป็นแหล่งอุปทานหลักของประเทศ

นโยบาย (Policy)

เคนยาดำเนินนโยบายภาษีนำเข้าที่ผ่อนปรนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดดุลการผลิตเชิงโครงสร้าง โดยแม้อัตราภาษีนำเข้าภายใต้กรอบประชาคมแอฟริกาตะวันออก (East African Community: EAC) จะอยู่ที่ร้อยละ 75 (หรือ 345 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน) แต่เคนยาใช้อัตราที่ลดลงเหลือร้อยละ 35 (หรือ 200 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน) ภายใต้มาตรการยกเว้นภาษีเป็นระยะ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินต่อไปในปี 2026/27

นอกจากนี้ รัฐบาลยังอาจเปิดให้มีการนำเข้าปลอดภาษีเป็นช่วง ๆ เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาในประเทศ

สต็อก (Stocks)

สต็อกปลายปีคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 154,000 ตัน จาก 149,000 ตันในปีก่อน โดยสต็อกทั้งหมดอยู่ในความครอบครองของภาคเอกชน เช่น เกษตรกร สหกรณ์ และผู้ค้า เนื่องจากเคนยาไม่มีระบบสำรองข้าวภาครัฐในระดับที่มีนัยสำคัญ

ราคา (Prices)

ราคาข้าวในเคนยามีความแตกต่างอย่างชัดเจนตามคุณภาพและแหล่งที่มา

- ข้าวพันธุ์พรีเมียมในประเทศ เช่น Mwea Pishori มีราคาสูงที่ประมาณ 140–200 ซิลลิงเคนยา (KSh) ต่อกิโลกรัม (ประมาณ 1.09–1.55 ดอลลาร์สหรัฐ) เนื่องจากผู้บริโภคให้ความสำคัญกับกลิ่นหอมและคุณภาพ
- ข้าวนำเข้ามีราคาต่ำกว่า อยู่ที่ประมาณ 100–120 ซิลลิงเคนยา ต่อกิโลกรัม (ประมาณ 0.78–0.93 ดอลลาร์สหรัฐ) และตอบสนองกลุ่มผู้บริโภคที่อ่อนไหวต่อราคา

ตลาดข้าวของเคนยา (Kenya) ในปี 2026/27 แสดงให้เห็นถึงการฟื้นตัวของภาคการผลิตจากปัจจัยด้านน้ำและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานชลประทาน อย่างไรก็ตาม ประเทศยังคงพึ่งพาการนำเข้าในระดับสูงเพื่อรองรับอุปสงค์ภายในประเทศ

โครงสร้างตลาดสะท้อนถึงความแตกต่างเชิงคุณภาพระหว่างข้าวในประเทศและข้าวนำเข้า ขณะที่นโยบายภาครัฐยังคงมีบทบาทสำคัญในการรักษาสมดุลระหว่างความมั่นคงทางอาหารและเสถียรภาพราคาในประเทศในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*

กานา

สำนักงานบริการการเกษตรต่างประเทศ กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture (USDA)) ได้เผยแพร่ประมาณการดุลข้าวล่าสุดของประเทศกานา (Ghana) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

การผลิตข้าว (Rice Production)

การผลิตข้าวสารของกานาในปีการตลาด 2026/27 คาดว่าจะอยู่ที่ 800,000 ตัน ลดลงร้อยละ 8 จากปีก่อนหน้า สาเหตุหลักมาจากราคาข้าวภายในประเทศที่อยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ความสามารถในการทำกำไรของเกษตรกรลดลง และบั่นทอนแรงจูงใจในการเพาะปลูก

รายงานระบุว่า เกษตรกรจำนวนมากลดขนาดการเพาะปลูกลง ส่งผลให้พื้นที่เก็บเกี่ยวลดลงร้อยละ 17 เหลือ 300,000 เฮกตาร์ พร้อมทั้งลดการลงทุนในปีจ่ายการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์คุณภาพสูงและปุ๋ย นอกจากนี้มาตรการห้ามส่งออกธัญพืชยังส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงตลาดภูมิภาคได้ ก่อให้เกิดภาวะอุปทานล้นตลาดภายในประเทศ และยิ่งซ้ำเติมแรงจูงใจของเกษตรกร

การบริโภคข้าว (Rice Consumption)

การบริโภคข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.9 ล้านตัน เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3 เมื่อเทียบรายปี โดยได้รับแรงหนุนจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของความเป็นเมือง และราคาข้าวที่ลดลงซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการเข้าถึง

การบริโภคข้าวต่อหัวของกานาอยู่ที่ประมาณ 53 กิโลกรัมต่อปี สะท้อนถึงบทบาทของข้าวในฐานะอาหารหลัก โดยประชากรในเขตเมืองซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 59 ของประชากรทั้งหมด เป็นกลุ่มผู้บริโภคหลัก และมีความนิยมข้าวนำเข้า โดยเฉพาะข้าวหอมเมล็ดยาว

การนำเข้าข้าว (Rice Imports)

การนำเข้าข้าวคาดว่าจะอยู่ที่ 950,000 ตัน ทรงตัวจากปีก่อน กานายังคงพึ่งพาการนำเข้าในระดับสูงโดยประมาณร้อยละ 70 ของข้าวในตลาดเป็นสินค้านำเข้า

การนำเข้าได้รับแรงสนับสนุนจากราคาข้าวโลกที่ลดลง และมาตรการภาครัฐที่ลดภาษีและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ผู้นำเข้ามีความระมัดระวังในการเพิ่มปริมาณนำเข้าเพิ่มเติม เพื่อหลีกเลี่ยงการกดดันราคาตลาดอยู่แล้วจากภาวะอุปทานส่วนเกิน โดยแหล่งนำเข้าหลักมาจากประเทศในเอเชีย เช่น เวียดนาม ไทย อินเดีย ปากีสถาน และจีน

ราคาข้าว (Rice Prices)

ราคาข้าวในกานาปรับตัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากภาวะอุปทานล้นตลาดและผลของนโยบายภาครัฐ โดยข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2026 มีรายละเอียดดังนี้:

ข้าวหอมไทย: ประมาณ 655 เซดี (GHS) (ราว 59.5 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 25 กิโลกรัม (ลดลงจาก 690 เซดี)

ข้าวเวียดนาม: ประมาณ 325 เซดี (ราว 29.5 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 25 กิโลกรัม (ลดลงจาก 490 เซดี)

ข้าวในประเทศ: ประมาณ 425 เซดี (ราว 38.6 ดอลลาร์สหรัฐ) ต่อ 25 กิโลกรัม (ลดลงจาก 535 เซดี)

การห้ามส่งออกธัญพืชเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ราคาปรับตัวลดลง เนื่องจากอุปทานถูกจำกัดให้อยู่ภายในประเทศ ส่งผลให้ราคาลดลง แม้จะช่วยกระตุ้นการบริโภค แต่กลับกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร

สต็อกข้าว (Rice Stocks)

สต็อกปลายปีคาดว่าจะอยู่ที่ 337,000 ตัน ลดลงอย่างมากจาก 487,000 ตันในปีก่อน สะท้อนการระบายสต็อกเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น แม้การผลิตจะลดลงและการนำเข้าทรงตัว

นโยบายภาครัฐ (Rice Policy)

นโยบายภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อโครงสร้างตลาดข้าวของกานา โดยมีมาตรการหลัก ได้แก่:

- การคงมาตรการห้ามส่งออกธัญพืช (รวมถึงข้าว) เพื่อรักษาความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศ
- การลดภาษีและค่าธรรมเนียม (เช่น การยกเลิก COVID levy และการปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม) เพื่อช่วยลดต้นทุนการนำเข้าและราคาผู้บริโภค

- การส่งเสริมการผลิตข้าวในประเทศผ่านโครงการของ National Food Buffer Stock Company (NAFCO) ซึ่งรับประกันการรับซื้อผลผลิตเพื่อใช้ในโครงการต่างๆ เช่น โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน
- นโยบายเกษตรในภาพรวม เช่น การแจกจ่ายปุ๋ยฟรีและการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ แม้ในทางปฏิบัติ แรงจูงใจของเกษตรกรยังถูกจำกัดจากภาวะราคาที่ตกต่ำ

โดยสรุป ตลาดข้าวของกานา (Ghana) กำลังเผชิญภาวะราคาตกต่ำจากอุปทานล้นตลาดซึ่งส่งผลให้การผลิตชะลอตัว ขณะที่การบริโภคยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง ภายใต้บทบาทสำคัญของนโยบายภาครัฐในการกำหนดทิศทางตลาด ทั้งในด้านเสถียรภาพราคา ความมั่นคงทางอาหาร และโครงสร้างการนำเข้าในระยะยาว
ที่มา *Oryza.com*

สหภาพยุโรป

สหภาพยุโรป (the European Union; EU) รายงานว่า การนำเข้าข้าวในปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 (ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-31 สิงหาคม 2569) ในช่วงวันที่ 1 กันยายน 2568 – 31 มีนาคม 2569 มีการนำเข้าข้าว (ข้าวเปลือก (คิดเป็นข้าวสารแล้ว) ข้าวกล้อง ข้าวสาร แต่ไม่รวมข้าวหัก) ปริมาณ 868,077 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 3.82% เมื่อเทียบกับจำนวน 836,148 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยเป็นการนำเข้าข้าวสายพันธุ์ Japonica จำนวน 110,588 ตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 43.8% เมื่อเทียบกับจำนวน 76,904 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่ข้าวสายพันธุ์ Indica นำเข้าจำนวน 757,489 ตัน ลดลงประมาณ 0.23% เมื่อเทียบกับจำนวน 759,245 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา สำหรับข้าวหักนั้น มีการนำเข้าปริมาณ 222,653 ตัน ลดลงประมาณ 30.42% เมื่อเทียบกับจำนวน 319,991 ตัน ในช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าว 27,470 ตัน โดยในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 31 มีนาคม 2569 ประเทศต่างๆที่นำเข้าข้าวประกอบด้วย ฝรั่งเศส 154,649 ตัน เนเธอร์แลนด์ 122,670 ตัน อิตาลี 113,589 ตัน สเปน 100,751 ตัน เยอรมนี 67,505 ตัน โปรตุเกส 56,403 ตัน โปแลนด์ 56,009 ตัน เบลเยียม 48,189 ตัน สาธารณรัฐเชค 29,563 ตัน บัลแกเรีย 23,480 ตัน สวีเดน 21,385 ตัน สโลวาเกีย 15,524 ตัน ลิทัวเนีย 10,570 ตัน เดนมาร์ก 8,854 ตัน ไอร์แลนด์ 6,688 ตัน กรีซ 6,371 ตัน ฮังการี 5,616 ตัน โรมานี 4,301 ตัน ไชปรัส 3,817 ตัน ฟินแลนด์ 3,950 ตัน ออสเตรีย 3,383 ตัน ตัน มอลต้า 2,347 ตัน เป็นต้น

การนำเข้าข้าวของปีการตลาด (Marketing year) 2025/26 ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568-29 มีนาคม 2569 สหภาพยุโรปนำเข้าข้าวกล้อง (Husked rice) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica จากอินเดียจำนวน 63,642 ตัน เพิ่มขึ้น 81.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากอูรุกวัย 45,930 ตัน ลดลง 20.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากปากีสถานจำนวน 41,307 ตัน ลดลง 42.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว จากอาร์เจนตินาจำนวน 35,698 ตัน เพิ่มขึ้น 74.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว จากกายอานาจำนวน 16,235 ตัน ลดลง 42.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่แล้ว

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Milled & semi-milled) ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica มีการนำเข้าจากเมียนมา 119,124 ตัน ลดลง 0.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากกัมพูชา 102,005 ตัน ลดลง 30.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากอินเดีย 91,926 ตัน เพิ่มขึ้น 20.3%

เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากไทย 65,221 ตัน ลดลง 38.7% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา และนำเข้าจากปากีสถาน 52,954 ตัน ลดลง 21.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา

ส่วนในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) มีการนำเข้าจากเมียนมาจำนวน 128,761 ตัน ลดลง 48.6% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากอูรูกวัยจำนวน 17,670 ตัน เพิ่มขึ้น 37.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา นำเข้าจากกายอานาจำนวน 9,068 ตัน ลดลง 18.3% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากไทยจำนวน 7,930 ตัน ลดลง 30.9% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากปากีสถานจำนวน 6,633 ตัน ลดลง 5.1% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา

ขณะที่ประเทศในสหภาพยุโรปที่นำเข้าข้าวชนิดต่างๆ ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 29 มีนาคม 2569 ในกลุ่มข้าวกล้อง (Husked rice) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น สเปน 56,086 ตัน เนเธอร์แลนด์ 46,007 ตัน โปรตุเกส 40,743 ตัน อิตาลี 33,732 ตัน เบลเยียม 20,938 ตัน บัลแกเรีย 15,084 ตัน โปแลนด์ 10,638 ตัน เดนมาร์ก 2,508 ตัน ฝรั่งเศส 1,907 ตัน เป็นต้น

ในกลุ่มของข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน (Total Milled & semi-milled) (ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) เช่น เนเธอร์แลนด์ 98,453 ตัน อิตาลี 72,529 ตัน เยอรมนี 45,390 ตัน สเปน 44,341 ตัน โปแลนด์ 42,856 ตัน สวีเดน 21,802 ตัน เบลเยียม 20,416 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 20,032 ตัน ฝรั่งเศส 18,772 ตัน โปรตุเกส 15,537 ตัน สโลวีเนีย (SI) 15,659 ตัน ลิทัวเนีย 13,605 ตัน กรีซ (EL) 7,959 ตัน บัลแกเรีย 7,349 ตัน เดนมาร์ก 6,373 ตัน ฮังการี 5,370 ตัน ฟินแลนด์ 3,790 ตัน ออสเตรีย 3,673 ตัน โรมาเนีย 3,254 ตัน มอลตา 2,254 ตัน เป็นต้น ในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น เบลเยียม 124,052 ตัน สเปน 20,663 ตัน เนเธอร์แลนด์ 16,240 ตัน อิตาลี 10,482 ตัน โปแลนด์ 5,574 ตัน ลิทัวเนีย 4,100 ตัน โปรตุเกส 2,889 ตัน เป็นต้น

ขณะที่การส่งออกข้าวนั้น ประเทศในสหภาพยุโรปที่ส่งออกข้าวชนิดต่างๆ (ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง ข้าวสารที่สีแล้วหรือสีบางส่วน ทั้งสายพันธุ์ Japonica และสายพันธุ์ Indica) ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2568 - 29 มีนาคม 2569 เช่น อิตาลี 77,865 ตัน โปรตุเกส 17,630 ตัน สเปน 14,959 ตัน เบลเยียม 14,322 ตัน กรีซ (EL) 13,597 ตัน บัลแกเรีย 6,668 ตัน เนเธอร์แลนด์ 5,017 ตัน ลิทัวเนีย 4,077 ตัน เยอรมนี 2,156 ตัน โปแลนด์ 1,726 ตัน โรมาเนีย 1,625 ตัน สาธารณรัฐเช็ก 1,458 ตัน เป็นต้น และในกลุ่มของข้าวหัก (Broken rice) เช่น อิตาลี 4,318 ตัน สเปน 1,849 ตัน โปรตุเกส 623 ตัน เนเธอร์แลนด์ 432 ตัน กรีซ (EL) 242 ตัน เป็นต้น

ที่มา *Oryza.com*

สหรัฐอเมริก

สหพันธ์ข้าวสหรัฐฯ (USA Rice) รายงานว่า เมื่อวันอังคารที่ 31 มีนาคม 2569 สำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (Office of the U.S. Trade Representative; USTR) ได้เผยแพร่รายงานการประเมินการค้าระดับชาติ (National Trade Estimate (NTE)) ประจำปี 2026 ซึ่งเป็นรายงานประจำปีที่ทำขึ้นเพื่อสะท้อนอุปสรรคทางการค้าจากต่างประเทศที่ผู้ส่งออกของสหรัฐอเมริกาต้องเผชิญ โดยรายงานฉบับปี 2026 นี้ยังเน้นย้ำถึงนโยบายการค้าหลักของประธานาธิบดี Donald Trump ซึ่งหลายมาตรการได้เริ่มดำเนินการเมื่อหนึ่งปีก่อนในวันที่เรียกว่า “วันปลดปล่อย” (Liberation Day)

รายงานฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาขยายเพิ่มขึ้นจากปีก่อนมากกว่า 100 หน้า รวมเป็นกว่า 550 หน้า โดยนำเสนอการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับอุปสรรคทางการค้าสำคัญที่กระทบต่อการส่งออกสินค้า (รวมถึงสินค้าเกษตร)

และบริการของสหรัฐฯ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ตลอดจนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (electronic commerce) ในตลาดส่งออกหลักของสหรัฐฯ พร้อมทั้งเพิ่มประเด็นใหม่เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานในต่างประเทศและภาวะกำลังการผลิตส่วนเกินในภาคอุตสาหกรรม

ในเดือนตุลาคมที่ผ่านมา USA Rice ได้ยื่นข้อคิดเห็นต่อ USTR เพื่อระบุอุปสรรคทางการค้าที่เฉพาะเจาะจงต่อข้าวสหรัฐฯในตลาดทั่วโลก เพื่อประกอบการจัดทำรายงาน NTE ปี 2026 โดยสหพันธ์ข้าวสหรัฐฯ มีการปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวเป็นประจำทุกปีตามสถานการณ์การส่งออกที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ USTR และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงเกษตร กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงการคลังของสหรัฐฯ ต่างร่วมกันพิจารณาข้อมูลจากภาคอุตสาหกรรมเพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

นาย Peter Bachmann ประธานและประธานเจ้าหน้าที่บริหารของ USA Rice เปิดเผยว่า เราประเมินว่า หากสามารถแก้ไขอุปสรรคทางการค้าทั้งหมดที่ระบุไว้ใน 14 ตลาดเป้าหมายภายในปี 2026 ได้สำเร็จ จะสามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกข้าวของสหรัฐฯได้เกือบ 450 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาที่มีความสำคัญเช่นปัจจุบัน ยอดขายที่มีเสถียรมากกว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯกำลังเผชิญความเสี่ยงจากอุปสรรคทางการค้า ความตึงเครียดทางการค้า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมจากประเทศอย่างอินเดีย

รายงาน NTE ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเจรจาของ USTR เพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้า ผ่านการหารือแบบทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า โดยในปีนี้ USTR ยังคงให้ความสำคัญกับแนวปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมและขาดความเท่าเทียมจากประเทศคู่ค้าหลักของสหรัฐฯ ครอบคลุมเกือบ 60 ประเทศ

ประเด็นที่ USA Rice เสนอในรายงาน NTE ได้รับการหยิบยกขึ้นพิจารณาอีกครั้งในรายงานของ USTR อาทิ การละเมิดข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกากลาง-สาธารณรัฐโดมินิกัน (Central America-Dominican Republic Free Trade Agreement: CAFTA-DR) โดย Dominican Republic ข้อกำหนดใบอนุญาตนำเข้าที่ขาดความโปร่งใส และเป็นภาระของ Honduras กระบวนการจัดสรรโควตาข้าวสารปี 2026 ของ Panama รวมถึงมาตรการควบคุมราคาและการบวกเพิ่มราคาสินค้าในไต้หวัน (Taiwan) และญี่ปุ่น (Japan)

นอกจากนี้ USTR ยังกล่าวถึงโครงการสนับสนุนภายในประเทศที่บิดเบือนตลาดในอินเดียและจีนซึ่งดำเนินการมาอย่างยาวนาน โดย USA Rice ได้เสนอให้มีการดำเนินการในกรอบของ World Trade Organization พร้อมทั้งเน้นย้ำถึงพันธกรณีด้านข้าวและสินค้าอื่นๆ ภายใต้ข้อตกลงการค้าต่างตอบแทน (Reciprocal Trade Agreements) ของประธานาธิบดี โดยในรายงานปีนี้มีกรกล่าวถึงข้าวจำนวน 120 ครั้ง เพิ่มขึ้นจาก 104 ครั้งในปีก่อน

นาย Peter Bachmann กล่าวเพิ่มเติมว่า แม้หลายประเด็นควรได้รับการแก้ไขตั้งแต่หลายปีก่อนหรือแม้แต่ว่าทศวรรษที่ผ่านมา แต่ยังคงเป็นสัญญาณเชิงบวกที่ USTR ให้ความสำคัญกับนโยบายต่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าวสหรัฐฯในตลาดสำคัญ เช่น โดมินิกัน (Dominican Republic) หรือตุรกี (Turkey) ซึ่งยังคงมีอุปสรรคด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)

ทั้งนี้ USA Rice ยังคงผลักดันให้ USTR ดำเนินการสอบสวนภายใต้มาตรา 301 (Section 301 investigation) ที่มุ่งเน้นเฉพาะสินค้าข้าว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องตลาดภายในประเทศผ่านการปรับเพิ่มภาษีนำเข้า ควบคู่กับการเสริมสร้างอำนาจต่อรองเพื่อขยายการเข้าถึงตลาดต่างประเทศในระยะยาว

ที่มา *Oryza.com*